

کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا فه کۆلینه کا پراگماتیکیه

شیرزاد سەبری عەلی و ئەیاد فەیزوللاھ عثمان

پشکا زمانێ کوردی-کۆلیژا پەرەردا بنیات، زانکۆیا دهوك، هەرێما کوردستانی-عێراق

((مێژوو یا وەرگرتنا فه کۆلینی: 21 تەباخی، 2019، مێژوو یا وەرگرتنا به لافکرێ: 15 چریا ئیکی، 2019))

پوختە

میهفانکرن کردهیه که ژ کردهیین ناخفتی، کو په یوهندی ب پراگماتیکیا زمانیه هیه. ئەو فه کۆلینه ب نافونیشان: (کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا-فه کۆلینه کا پراگماتیکیه)، کو ههولدهت فه کۆلینی ل کردهیا میهفانکرنی و جۆر و ستراتیجیین ئەوی بکەت، ئەوژی ب مەرەما هندی داکو گرنگی و پۆلی ئەفی کردهیی د ناو ناخفتنا خەلکی گۆفەرا به هەدینیدا بهیته دیارکرن، ئەوژی ل دویف رێپاز وەسفی شیکاری هاتییه ئەنجامدان و بۆ گەشتنا رێژه یا بکارهینانا جۆر و ستراتیجیین میهفانکرنی د ناخفتنا خەلکی گۆفەرا به هەدینیدا، پشت ب شیوازی ناماری هاتییه بهستن. ئارمانجا سەرەکی ژ ئەفی فه کۆلینی ئەوه، کو بۆ هەر بارودۆخەکی هەلبژارتی، ستراتیجیین بکارهاتی یین میهفانکرنی بهیته دیارکرن. فه کۆلین ژبلی پێشه کی و ئەنجامان ژ دوو پشکان پێکدهیته. پشکا ئیکی ب نافونیشان: (میهفانکرن، ئەرک و جۆر). ئەو پشکه ب گشتی جهختی ل تێگهه و ئەرک و جۆر و ستراتیجیین میهفانکرنی دکەت. پشکا دووی ب نافی(جۆر و ستراتیجیین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا)یه، کو به حسی جۆر و ستراتیجیین میهفانکرنی یین بکارهاتی ل دهو ناخفتنکه رین گۆفەرا به هەدینی دکەت.

په یقین کلێکدار: میهفانکرن، تیۆرا رهوشتی، کردهیین ناخفتی، پراگماتیک

پێشه کی

1- نافونیشانی فه کۆلینی:

ئەو فه کۆلینه ب نافونیشان (کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا-فه کۆلینه کا پراگماتیکیه)، کو ههول تیدا هاتییه دان، تیشکی بیخیته سەر تێگههی کردهیا میهفانکرنی. ههروهسا جۆر و ستراتیجیین ئەوی یین بکارهاتی ل دهو ناخفتنکه رین گۆفەرا به هەدینی.

2- گرنگیا فه کۆلینی:

گرنگیا ئەفی فه کۆلینی د ئەفان خالاندایه:

أ-ل دویف زانیاریین مه، ههتا نهو د زمانی کوردیدا چ فه کۆلین ل سەر ئەفی نافونیشانی نه هاتییه نقيسين.
ب- ئەو کردهیه، کردهیه کا گرنگه د ناخفتنیدا و د پرۆسیا په یوهنديکرنیدا، گه لهك دهیته بکارهینان.

۳- کەرەستە و نموونەییڤ ڤە کۆلینی:

کەرەستە و نموونەییڤ ڤە کۆلینی ژ ئاخفتنا (۷۵) ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی هاتینە وەرگرتن.

۴- رېبازا ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە ل دویڤ رېبازا وەسفی-شیکاری هاتییه ئەنجامدان و بۆ دیارکونا جۆر و ستراتیجییڤ بکارهاتی ل دەڤ ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی، پەنا بۆ شیوازی ئاماری هاتییه برن.

۵- پرسیارین ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە هەولددەت بەرسقی ل سەر ئەڤان پرسیارین ل خواری بدەت:

أ- رېژەیا بکارهینانا جۆرین مېهفانکرنی ل دەڤ ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی، چەند ژ ئەوان ب (بەل) و چەند ب (نەخیڤ) هاتینە بەرسفدان؟

ب- د هەر بارودۆخەکی وەرگرتیدا کیژ ستراتیجییڤ مېهفانکرنی هاتینە بکارهینان؟

۶- نافەرۆکا ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە ژبلی پېشەکی و ئەنجامان ژ دوو پشکان پیکدەیت. پشکا ئیکی ب نافونیشان: (مېهفانکرن، ئەرك و جۆر)، کو تیدا ب شیوه کی گشتی بەحسی کردەیا ئاخفتنی یا مېهفانکرنی، مېهفانکرن و رەوشت، مېهفانکرن و پراگماتیک، جۆر و ستراتیجییڤ مېهفانکرنی هاتییه کرن. پشکا دوو ب نافی (جۆر و ستراتیجییڤ مېهفانکرنی د زمانی کوردیدا) یه، کو د (۶) بارودۆخین ژیکجودادا هاتینە وەرگرتن.

پشکا ئیکی: مېهفانکرن، ئەرك و جۆر

- کردەیا ئاخفتنی یا مېهفانکرنی:

تشتی هەرە بەرچاڤ د تیورا کردەین ئاخفتنیدا ئەو، کو سەرنجا مروفی رادکیشیتە ئەوان جوداهییڤ هیزا ئاخفتنی کو د نافەرا کردەییڤ ئاخفتنی یین راستەوخۆ و نەراستەوخۆ هەین. هەر وەکو (سیریل) ددەتە دیارکرن، کو کردەییڤ ئاخفتنی یان راستەوخۆنە، کو ئاخفتنکەر پستەکی دەرپریت و مەبەست و نیازا ئەوی هەر وەکو ئەوان پەیفانە یین هاتینە درکاندن: (Searle, 1979: 30)، یان ژێ نە دراستەوخۆنە، کو ب چەندین رېکین جودا دەینە دەرپرین. گەنگەشە کرن ل سەر چەوانییا هەلبژارتنا ئیک ژ ئەڤان رېکان ژ لای ئاخفتنکەریڤ، دمییتە ل سەر پرۆسیسا ب رېڤەبرنا رۆخساری و پەیوەندییا باری جفاکی و پلەیا جفاکی یا ئاخفتنکەری، هەروەسا ل سەر هەلبژارتنا ئەوان جۆرە کردەییڤ ئاخفتنی یین کو پیرانین جفاکی کۆدکەت و دڤەشیڤیت.

(سیریل) ددەتە دیارکرن، کو د کردەییڤ ئاخفتنی یین نەراستەوخودا، ئاخفتنکەر پەیوەندیکرنی ل گەل گوهداری دکەت پتر ژ ئەوی یا کو ئاخفتنکەر دیڤریت، ئەوژی ب رېکا پشتبەستنی ب پیرانین هەڤشک د نافەرا ئەواندا چ یین زمانی بن یان نەزمانی. هەروەسا دبیت مەبەستا ئاخفتنکەری گەلەك ژ ئەوی یا دوبریت، ئەوا د هزرا گوهداریدا هە. د کردەیا ئاخفتنی یا نەراستەوخودا مەبەستا

هندهك جاران دبته كردهيا روى خوشكرنى (face-enhancing act) ژبو گوهدارى (Kerbrat-Orecchioni, 1997: 14). چونكى ل فیرى ئاخفتكه ر د نهفى كردهيا ئاخفتیدا هندهك دهرفتهان پیشكیشدكهت، كو بو گوهدارى جهی مفاوه رگرتینه. هه ر ل سهر نهفى مزارى میهفانكرن دهیته هژمارتن وهك ئيك ژ كردهیین دهربریین ههستان (expressive) یا كردهيا ئاخفتنى یین ژ لایى (سیرل) یقه هاتینه دیاركرن (Searle, 1975, 15). ههروهسا ئيك ژ كردهيا ئاخفتنى یا دهربریین دلخوش (convivial) یا كو ژ لایى (لیچ) یقه هاتیه بهسكرن (Leech, 1983, 104). لی (سوزوكی) دیاردكهت، كو میهفانكرن دهیته هژمارتن وهكو جورهك ژ داخوازیی، ل دهمی ئاخفتكه ر پیدفى دبیت، كو پرسیارا گوهدارى بكهت ژبو بهشداربوون یا ئامادهبوونی د بونه كا تایبهتدا. د نهفى بارودوخیدا و ل سهر نهفى دبیتا (سوزوكی) میهفانكرن وهك كردهيا ئاخفتنى یا دانا فهرمانان یا (سیرل) دهیته هژمارتن. ههروهسا وهكو كردهيا ئاخفتنى یا (پیشبركى-competitive) یا (لیچ) دهیته دهستیشانكرن، كو هه ر نهفه بوویه جهی گرنگیپیدانى ژ لایى (براون و لیفنسون) (1987) د چارچوفهیی كردهيا تیکچوونا رۆخسارى (face-threatening act) دا (Suzuki, 2009: 87).

ئاخفتكه رى ل سهر نهوى یا دبیت یا جیاوازه ژ نهوى مهبهستا نهوى هه. د نهفان جوره كردهیین ئاخفتیدا كار یی نه دیاره، ههروهسا ژ جوره رستهیه كا نهئاسایى پیشكاتیه. بو نمونه: رستهيا بریاردانى ژبو پرسیاركرنى دهیته بكارهینان) دبیت نهو ههستى خوش بهیته بنپكرن و نه خوشكرن، ژبه ر واتایا نهوى رستهیی- نهو واتایا ژ پهقیین رستهیی دهردكهفیت- و دبیت نههیه پیشیلكرن، چونكى ئاخفتكه ر یی پیشكول دكهت، مهبهستا خو ب شیویهكى نهراستهوخو بگههینه گوهدارى. وهكو: (دى شى گلیشى بهیه ژدهرقه؟) نهف رستهيا بریاردانى كو ب شیویهی پرسیار ژ گوهدارى دهیته كرن، ئانكو نهف دشیین بیژین بریاردانه كا نهراستهخویه، كو ل كهسى بهرامبه ر ب شیویهی پرسیار دهیته كرن و كارى بریاردانى ژى یی دیار نینه (Searle, 1975:60). (61).

نهگه ر تیگههیی كردهیین ئاخفتنى دیاربكهین، كو ئامازهیه بو مهبهست و نیازا ئاخفتكه رى د دهربرینه كا ئاخفتنى یان پتردا. كردهيا ئاخفتنى یا میهفانكرنى-Invitation ژى ل نهوى دهمی دیاردبیت، ل دهمی ئاخفتكه ر نیازا خو دیاردكهت، ژبو داخوازكرنا بهشداربوون یان ئامادهبوونا گوهدارى د بونه كا تایبهتدا. میهفانكرن ژى كردهیه كا مهبهستییه (illocutionary speech act) كو

۲- کاری ڕۆخساری د ناڤ جفاکی ئاخفتنیدا یایکھاتییه ژ ئەوی هەولدانێ بو دروستکرن و مان و پارازتنا ڕۆخساری د دەمی ئاخفتنیدا (Richard & Webber, 1992: 281).

د زمانیدا رەوشت یی پیکھاتییه ژ ئەوان دەربرینێ کو تۆ پیکولی بکە دەربرینێ جوان و شرین بکاربەینی ژبو کەسی بەرامبەر ل دویف پلەیا ئەوی یا جفاکی و ئەوی پەیوەندییا د ناڤهرا ئاخفتنکەری و گوهداریدا هە. د زمانی کوردیدا دەربرینێ وەکو: (بی زەحمەت، دی شی، ئەگەر ئەزیت نەبیت، ئەز حەزدکەم... هتە)، د مێهقانکرنیدا بکاردهین. وەکو د ئەفان نمونەیاندا دیاردییت: (دی شی سوبەهی ئامادە بی بو خوارنا فراڤینی ل دەڤ مە)، (ئەز گەلەك حەزدکەم بو شیفی تۆ مێهقان بی ل دەڤ من).

زاراڤی مێهقانکرنی ڕۆلەکی کاربگەر د چارچۆڤە و بواری رەوشتی و ڕۆخساریدا دینیت، کو د ئەفی بیافیدا ب "بهایین جفاکی" و "ڕۆخساری کەسی" هاتییه پیناسەکرن، کو خەلەك بانگەشی و داخووا مافی ژبو خۆ دکن (Goffiman, 1974: 224). د ناڤهروکا تیورا (براون و لیڤنسون) یدا ئەوا ل دۆر کردەیا تیکچوونا ڕۆخساری (face threatening act) ل سالا (1987) هاتییه، مێهقانکرن ب خۆژی دینتە ئەگەری دروستبوونا کردەیا تیکچوونا ڕۆخساری، ژبەر ئەفی یەکی ژ

لی هەر چەوان بیت، مێهقانکرن کردەیا کا ئاخفتنییه، ب واتایا هندی دەیت، کو کەسەك ب شیوایی ڕسپار یان داخواییا تشتەکی ژ ئیکی بکەت یان کارەکی بکەت یان بەیتە جەهەکی دیارکری. دڤیریدا مەرجی ناڤهروکی داواکرنە ژ کەسەکی کو ببیتە بەشەك ژ تشتەکی و چیدبیت کۆمەك بیت یان ڕۆسیسەك بیت، بەلی مەرجی ئامادەکاری ئەو، کو ئەو تشتی دەیتە پێشکێشکرن، گوهدار بەرامبەر یی کەیفخۆشە و پێشبینی دەیتە کرن، کو بو گوهداری باش بیت و چیدبیت هەلبژارتنا رەتکرنی بو هەبیت (AL-Sulaimaan.M.M, 2001:11).

مێهقانکرن و رەوشت:

رەوشت، ئەو مژارە یا کو کارتیکرنەکا مەزن ل سەر مروفايهتی هە و ب کویری کارتیکرنی ل پەیوەندیین مروفی دکەت. هەر وەکو (براون و لیڤنسون) ددەنە دیارکرن کو رەوشت بنچینەیی دروستبوونا داخوایین جفاکینە. هەر تیۆرەکا ئەفی چەندی ڕوھن و ئاشکرا ژ بکەت ب ئەفی چەندیڤە یاگریدا یە و دچیتە د بن چارچۆڤەیی ژیا نا جفاکییا مروفاڤاڤە (Trong, 2012: 7).

د خواندینێ زمانیدا رەوشت ب ئەفان ئەرکان رادبیت:

۱- چەوا زمان دەربرینا دویراتییا جفاکی د ناڤهرا ئاخفتنکەران و ڕۆلی ئەوان یی جیاوازا دکەت.

چ ھەرەشەیان، لی زیدەباری ئەفی گوتنی ئەم
 دشیین دیاربکەین، کو رۆخساری گوهداری ژى
 د ھندەك بارودۆخاندا دكەڤیتە ژیر ھەرەشەیی،
 ئەوژى ل دەمى نەپرازیوونى، ئەگەر كەسى
 ئاخفتنكەر خودان پلەيەكا جفاكى یا بلند بیت،
 یا ب ساناهی نابیت بو گوهداری كو ل سەر
 مېھقانكرنى پرازینبیت، بیگومان دى بیتە ئەگەرى
 تیکچوونا رۆخساری ئەوى (گوهدار). ھەرەسا
 پرازیوون ژى رۆخساری گوهداری د ھندەك
 بارودۆخاندا تیکدەت، ب تابيەتی ئەگەر
 ئاخفتنكەرى مەبەستەك ژ ئەوى مېھقانكرنى
 ھەبیت، ئانكو ب شیوەیی بەرتیل بیت یان ژبەر
 ھەر مەبەستەكا دى بیت، كو ئاخفتنكەرى
 ھەبیت كو د ئەنجامدا گوهدار پى شەرم بکەت،
 ژ بەر ئەفی یەكى ئەم دبیین، كو مېھقانكرنا باش
 و ساخلەم ل ئەوى دەمى پەیدادبیت، ل دەمى
 ئاخفتنكەرى چ نیازین خراب نەبن و ژ دل و فیان
 كەسى بەرامبەر مېھقان بکەت، د ئەفی دەمیدا
 گوهدار ژى دڤیت ل سەر ئەوى مېھقانكرنى
 پرازیبیت، ئەگەر چ بەلگەیین بەیز ژبو
 نەپرازیوونى د دەستیدا نەبن، كو ئەفە ھەمى دبیتە
 ئەگەرى باشوون و موکۆمكرنا پەيوەندییین ھەر
 دوو لایان.

سەرەرایى ئەفی چەندى ئاخفتنكەرین بیانی ل
 دەمى فیروونا زمانەكى، دڤیت شەھەزایی
 بنەمایین پراگماتكى ژى بن، ژبو دروستكرنا
 رستەيەكا پر واتا و ل گەل بارودۆخى ئەوى

پرازیوون و رەتكرنا مېھقانكرنى دبە ئەگەرى
 مەترسیی ل سەر رۆخساری
 مېھقانكەر (ئاخفتنكەر) و مېھقانی (گوهداری) دا.
 ب شیوەيەكى گشتى مېھقانكرن د بەرژەوەندییا
 مېھقانیدا، كو ئەو پتر ھەست ب ئارامیی
 دكەت ژبو پرازیوون یان نەپرازیوونى. كریارا
 مېھقانكرنى مەرەم و فیانا مېھقانكەرى دیاردكەت
 ژبو دروستكرن و مان و موکۆمكرنا پەيوەندییان
 ل گەل مېھقانی، ژ بەر ئەفی یەكى ب رۆخساری
 پۆزەتیف یى مېھقانكەرى دەیتە ھژمارتن، بەلى د
 ھەمان دەمدا مېھقانكرن دبیتە جھى تیکچوونا
 رۆخساری نیکەتیف یى مېھقانی ژى، چونكى
 گوشار دكەڤیتە سەر مېھقانی، كو ب ئەنجامدانا
 ھندەك كارین مېھقانكەرى رابیت، ئەگەر ژى
 بەیتە داخوازكرن. ژ لایەكى دڤە رۆخساری
 پۆزەتیفی مېھقانكەرى ژى دكەڤیتە ژیر مەترسیی
 ل دەمى پرازینبوون ل سەر مېھقانكرنا ئەوى ژ
 لایى كەسى بەرامبەرڤە دەیتە كرن، Al-Asadi,
 15: 2015). ل دویف ئەفی گوتنی ئەم دشیین
 روهنبكەین، كو ل دەمى ئاخفتنكەر كەسەكى
 مېھقان بکەت و پرازیوون ل سەر نەیتەكرن، ل
 ئەوى دەمى كەسى ئاخفتنكەر دى كەڤیتە
 شەرمى (كریارا تیکچوونا رۆخساری face
 threatening act) و ب ئەفی چەندى
 كەسى گوهدار ب بریاردەر ل سەر پرازیوون یان
 نەپرازیوونا ئەوى مېھقانكرنى دەیتە ھژمارتن، ژ
 بەر ئەفی یەكى ژى رۆخساری ئەوى ناكەڤیتە بەر

رپویدانی بگونجیت، چونکی فیروبوونا زمانه‌کی ب تنی زانینا چهند پهیڤ و رسته‌یه‌کان نینه، به‌لکو پیدفیه که‌سی فیروخواز تیگه‌هشتنه‌کا باش د که‌لتوور و ره‌وشه‌نیرییا زمانی دوویدا هه‌بیت، ژبو شاره‌زابوون د بنه‌مایین پراگماتیکیدا، داکو نه‌بیته نه‌گه‌ری تیگچوونا رو‌خساری که‌سی به‌رامبه‌ر. هه‌ر وه‌کی (سوزوکی) دده‌ته دیارکرن، کو پیکه‌نه‌ری پراگماتیکی نامازی دده‌نه ستراتیجیه‌تین لیکسیکی و ریزمانی و دیالوگی. هه‌روه‌سا نه‌وان ستراتیجیه‌تین گری‌دای ره‌وشتیغه، ژ به‌ر نه‌فی یه‌کی ل ده‌می فیروکه‌ری زمانی دووی دگه‌هیته ئاسته‌کی باشی فیروبوونی، ل سهر نه‌وی پیدفیه زانین و ره‌وشه‌نیرییه‌کا باش د که‌لتوورو بها و ره‌وشتی زمانی دوویدا هه‌بیت، ژبو دروستکرنا ده‌برپین گونجای کو ل گهل بارودوخی نه‌وی کرده‌یا ئاخفتنی بگونجیت، داکو نه‌بیته نه‌گه‌ری لیکینه‌گه‌هشتنی د ناڤه‌را ئاخفتنکه‌ری زمانی ئیکی و یی دوویدا (Suzuki, 2009: 89). نه‌ڤ چهنده ب شیوه‌کی گشتی ل سهر هه‌می کرده‌یین ئاخفتنی و ب تاییه‌تی ل سهر کرده‌یا میه‌فانکرنی دگونجیت.

-پراگماتیک و میه‌فانکرن:

ژبه‌رکو بابه‌تی مه‌ل سهر میه‌فانکرنیه و چهندين جور و شیوه‌یین میه‌فانکرنی هه‌نه، نه‌ڤجا نه‌گه‌ر دروستکرن و به‌رسفدانا مه‌ ژبو نه‌وی میه‌فانکرنی یا دروست و گونجای نه‌بیت، دبیت مه‌ تووشی چهندين ئاریشان بکه‌ت، ژبه‌ر

نه‌فی یه‌کی دی چهنده‌کی ل سهر پراگماتیکی و کارتیکرن و شیاین نه‌وی ئاخفتن و ره‌نگفه‌دانا نه‌وی ل سهر میه‌فانکرنی دی دیارکه‌ین. هه‌ر ژ ده‌می پیدابوونا پراگماتیکی تا نوکه یا بوویه جهی سهرنجراکیشانا زوره‌یا زمانفانان و به‌رده‌وام فه‌کولین ل سهر هاتینه نه‌نجامدان و ب چهندين شیوه‌یان هاتییه پیناسه‌کرن. هه‌ر وه‌کو (ریچارد، پلات و ویهر) دیاردکه‌ن، کو پراگماتیک یا پیکه‌اتییه ژ فه‌کولینا:

- چه‌وا رافه‌کرن و بکارهینانا ده‌برپیان پشتبه‌ستنی دکه‌نه سهر نه‌وان پیزانیین ژ ده‌رفه‌ی زمانی؟

-چه‌وا ئاخفتنکه‌ر کرده‌یین ئاخفتنی تیدگه‌هیت و بکاردهینیت؟

- ب چ ئاویه‌کی ئاخفتنکه‌ر بنیاتی رستی دئیحیه ژیر کاریگه‌رییا نه‌وی په‌یوه‌ندییا د ناڤه‌را ئاخفتنکه‌ر و گوهداریدا (Richard & Webber, 1992: 284).

هه‌روه‌سا ژ لای (یول) یفه ب نه‌فی ئاوی هاتییه پیناسه‌کرن:

-پراگماتیک فه‌کولینا و اتاین ئاخفتنکه‌رینه.

-پراگماتیک یا پیکه‌اتییه ژ فه‌کولینا و اتایا ناڤه‌روکا ئاخفتنی (Yule, 1996: 3).

ژ به‌ر نه‌فی یه‌کی زانینا و اتاین پراگماتیکی ب کاره‌کی گرنگ ده‌یه‌ هژمارتن ژبو دروستکرنا کرده‌یین ئاخفتنی، نه‌وژی داکو نه‌و ئاخفتن ب شیوه‌یه‌کی دروست بگه‌هیته گوهداری. هه‌ر

وه کو (جاپ) دیاردکته، داکو بشی زمانی ب شیوهیه کی نمونه ی بکاربهینی و په یوه نندیکر نه کاریکه ل گهل که سانین ژده رقه ی که لتووری خو بکاربهینی، زانینا زمانی ب تنی بهس نینه، بهلکو هه بونا زانیاریان د پراگماتیکیدا یا پیدقیه، کو نه ژ چنده ب دهسته قه بهیت (Trong, 2012: 18).

ل خواری دی هه ولده ی کورتیه کی ل سهر پراگماتیکا نه دل سوز دیار بکه ی، پاشی دی په یوه نندیا پراگماتیکي ب کرده یا میه فانکرنی قه دیار که ی:

(پراگماتیکا نه دل سوز (بی) په حم) - pragmatic insincerity): نه ژ جور ی پراگماتیکي ژلای (توسومی) قه هاتییه پیناسه کرن، ب نیازا شکاندنی ب هاریکاریا ئیک ژ بنه ماین پراگماتیکي. شکاندنا ئیک یان پتر ژ بارودوخین خوشیی نه وژی ب رپکا کرده یین ناخفتنی. نه وژی ل ده می دهر برینه کا راست و دروست د نا په یوه نندیکرنا جفاکیدا هه بیت و ب رپکا بنه ماین تیورا ره وشتی دهیته پشیلکرن.

دهرباره ی شکاندنا بارودوخه کی خوشیی ژ کرده یین ناخفتنی. هه وه کو (ئیسلامی) دده ته دیارکرن، کو دهر برین خه مگین نه و جور ی کرده یین ناخفتنی، کو ئیک ژ بارودوخین خوشی ب ده سته نه هاتییه، کو نه ژ چنده ب مبه ست ژلای ناخفتنکه رقه هاتییه نه نجامدان ژبو

هه لویست وهر گرتنی بهرامبه ر که سه کی (Eslami, 2005: 26). بو نمونه:

-ته نه قیت قه هوه کی بو ته بینم؟

ل ده می نه ژ رسته د بارودوخه کیدا دهیته بکارهینان، کو ماموستا ب ترانه قه بیژیه قوتابی، ل ده می ب شیوهیه کی روینشتیه خوار هه ر وه کو ل چایخانی. هه ر چنده نه ژ جور ی کرده یا ناخفتنی یا دلخو شکه ر نینه، نانکو نه ژ دهر برینه د بنیاتدا دهر برینه کا خوشیی، به ل ل ده می د بارودوخه کی ب نه فی رهنکیدا دهیته گوتن، دبته دهر برینه کا شکاندنی. نه ژ جور ی رپسواکرنی ژلای ناخفتنکه رقه ب شیوهیه کی پراگماتیکي دهیته بکارهینان. هه ر وه کو (لایز) دده ته شروقه کرن کو ل ده می دهر برینا میه فانکرنی دهیته گوتن د نافه روکا دهه کی نه گونجایدا و ناخفتنکه ر (ماموستا) و گوهدار (قوتابی) دزان، کو نوکه نه ده می قه خواریا قه هو ییه، ژ به ر نه فی یه کی دیار دبیت، کو نه ژ میه فانکرنه ژ به ر نه گه ره کی دیه، نانکو داخوازییه که ب شیوهی گازندی بو گوهداری، ژ به ر کریارا نه وی (Lyons, 1977: 157).

د ناستی پشیلکرن ئیک یان پتر ژ راستیه کا گشتی یا بنه مایی هه ره وه زی (کاری ب کوم) دا، ل ده می ناخفتن ژلای پراگماتیکیه یا راستگو نه بیت، نه و راستیا گشتی ژ چارچو قی ر وخساری خو دهر دکه قیت و دهیته پشیلکرن، نه و ژ به ر مبه ست و نیازین

ئاخفتنكه رينه (Utsumi, 2007: 508). مهبهست ژ نه ئه ئي راستيا گشتي نه وه، كو نه وي پيگولي بكه، ئاخفتنا ته (مي هفانكرن) بلا يا ب زانياري بيت، وه كو يا پيداي بيت، نه زيده تر و نه كيتر بيت. بو نمونه:

—ته دفت جاره كي فرايني پيگفه بخوين؟

پيشلكرن د چهنداتيا راستيا گشتيدا ل فيري نه وه، كو د نه ئي دهربرينا ل سهريدا، كرده يا مي هفانكرن بو مه دياردكهت، كو يا كي زانياريه بو گوهداري ژبو هندي، كو ب دروستي تيگه هيت، كا نه و مي هفانكرن يا ژ دله يان ب تني گوتنه كه، ئانكو ل ده و گوهداري جوړه دهربرينه ب دهستقه دهيت، يا هه فدره ل گهل نه وي راستيا گشتي د ناو جفاكيدا هه، چونكي ل فيري ئاخفتنكه چ جوړه بارودوخين خوش يين كرده يا ئاخفتني يا مي هفانكرن به حس ناكهت، ههروه سا وهخت و جهي مي هفانكرن ژي بي ديارينه (Levinson, 1983: 346). ژ بهر نه ئي چهندي (ليچ و توماس) ديژني "توشبوونا پراگماتيكي- pragmatic"

Implications، له ورا مي هفانكرنه كا ب نه ئي جوړي ب راسته قينه ناهينه هژمارتن، بهر و فاري نه و مي هفانكرنه ب كرده يا كا ئاخفتنخوش دهينه هژمارتن (Leech and Thomas, 1990: 181).

جوړه كي دي ژ بنه مايي پراگماتيكي، كو دهينه بنپكرن، ل ده مي بكاره ينانا راستي

زمانفاني، كو د ناو مه ودايي ناسايي يين واتا ييدا نينه (Utsumi, 2007: 509). هه وه كو (براون و ليخنسون) د تيورا ره وشتيدا ددهنه دياركرن، كو ستراتيجه تهك يان پتر يا شكاندني (violation) د پراگماتيكا شكاندني ب دهستقه دهيت. ئانكو ل فيري گریدانهك د نافه ورا ره وشتي و مي هفانكرنيدا هه يه، له ورا پيدايه دهربريني نه وي مي هفانكرن ل دويف بارودوخي بگونجن. بو نمونه ستراتيجه ته گلهك يا ب ره وشت ئانكو يا تزي دهربريني ريزگرتني بيت، كو د هندهك بارودوخاندا دهينه هژمارتن، ئيك ژ ستراتيجه تي ره وشتي يين شكاندني يين كو ژ بهر مه رهم و مهبهسته كا پراگماتيكا شكاندني هاتييه گوتن. (Kadhim and Al-Hindawi 2017: 133)

(. هه وه كو د نمونا خواريدا پتر روهنديت:

د بارودوخه كيدا كو هه قالهك ئيكي مي هفانكه ته مال بو شيفي و گوهدار رازينه بيت، ل نه ئي ده مي هه قالي نه وي ب شيويه كي ترانه كري بيژني: تو چ ديژي نه زبني نه گهر نه ز ته مي هفانكه مه ريكسوس بو شيفخواري.

بكاره ينانا دهربريني زيده ب ره وشت د نافه ورا دوو هه قالا يان دايك و باب و نه دامي نيريكي خيانيدا ب دهربريني نه روهنكري وترانه پيكري يين پراگماتيكي دهينه هژمارتن.

—نه ركي مي هفانكرن:

مي هفانكرن باراپتيا جاران ئامازه يا ره وشتي پوزه تيفه. هه چهنده نه و كرده يا ئاخفتني دبیت

ل دەمی ئاخفتنی دهیته هژمارتن. ميهفانکرن ب
چەند ئەرکەکان رادبیت ژ ئەوان ژێ:

۱- موکۆمکرن پەيوەندیان د ناهەرا هەفالاندا و
پشکداریکرن د هەستین هەقدوو دا.

۲- سوپاسیکرن ژ لای ميهفانقیه دهیته کړن ژبو
ئەوی مەرداتی و فیانی و خزمەتا بەرچاؤ یا بو
ئەوی هاتییه پشکیشکرن.

۳- هاریکاریه که ژ لای کەسه کیه.

۴- چالاکیین جفاکی پیدفی ب ئاهەنگان هەیه.
و هکو رۆژا ژداییکوونی، وەرگرن خەلاتەکی ب
بها، یان شەهانی بیک و زافایان. دقیریدا
ميهفانکرن رۆلی خو دگیریت، چونکی د پتریا
ئەفان چالاکی و ئاهەنگاندا کردەیا ميهفانکرنی
پەیدادبیت.

۵- کردەیا ميهفانکرنی دبیتە ئەگەر، کو هەقال
و خزم د دەمی ئاهەنگاندا ئیک دبین یان
سەرەدان چیب، یان چوونا سەیران ل گەل هەڤ
دوو پەیدا بن (Al-Asadi, 2015:16-17).

–ميهفانکرن د کەلتووری کوردیدا:

ژبو هندی بشین شروقه کړنه کا باش ل سەر
ميهفانکرنی د گۆڤهرا بەهیدیندا بدەینه دیارکرن،
پیدقیه بەگراوهندەکی ل دۆر جفاکی کوردی ل
دۆر ئەفی مزاری بدەینه پشچاؤ. هەروەسا
تیشکەکی بیخینه ل سەر چەوانییا دروستبوونا
ميهفانکرنی ل دەڤ ئەوان. جفاکی کوردی کو
باراپتر یی گریدایه ب عەشیرەتگەرییقه و خیزان
و خزم رۆلەکی کاریگەر تیدا دگیرن. هەروەسا

هەندەک جارن وەک کۆسپ و تەگەرەک ل
بەرامبەر رۆخساری گشتیی تاکەکەسی بهیته
بکارهینان. هەمەجۆریا بکارهینانا ميهفانکرنی
کارتیکرنی ل سەر ستراتیجیەتین پەيوەندیکرنی
دکەت، هەندەک ژ ئەفان ستراتیجیەتان ب
رۆخساری پۆزەتیفی تاکەکەسه کیه د گریدایه،
چونکی کردەیا ميهفانکرنی دەربرینی ژ
بەردەوامبوونا فیان و موکۆمکرن پەيوەندیان
دکەت. هەروەسا هەندەکین دی کاریگەرەیه کا
نێگەتیف ل سەر رۆخساری رەنگەفەدەت،
ئەوژی ئەگەر ب دلی گوهداری نەبیت و
شەرمبەت ئامادەنەبیت، بەلی ب شیوەکی
گشتی باراپتریا ئەفان جۆره ستراتیجیەتان ژبو
رێزگرتن و پیدقیاتییا رۆخساری ئەوان
تاکەکەسین جفاکیه (Al-Darraj, Voon Foo, 2013: 1052).

ميهفانکرن هەر وەکو کردەیه کا پەيوەندیکرنی
و دیاردەیه کا رەوشتی د ناڤ جفاکیدا ، ب
دەستەبەرکرن پەيوەندیه کا گونجای و ب
رێکوپێک د پشقبەرن و مانا پەيوەندیین جفاکیدا
رادبیت. هەروەسا ب دەربرینه کا ب رەوشت یا
زمانفانی دهیته هژمارتن. هەر چەندە ميهفانکرن د
پشکەاته و کارکرن خۆدا یا سادەیه، بەلی د راستی
ژیدا ب دیاردەیه کا ئالۆز د پەيوەندیکرن
تاکەکەسین جفاکیدا دهیته هژمارتن. هەروەسا
ب ستراتیجیەته کا گرنگا ئاخفتنی و د
کنترۆلکرن پەيوەندیین جفاکی یین تاکەکەساندا

چونکی د کەلتووری کوردیدا ل سەر مێهانی ئەرکە ب ئەوی سەرەدانی رابیت.

د کەلتووری کوردیدا شیوەیەکی دی یی مێهانی کەرنی د نایەرا ئاخفتنکەری و گوهداریدا هەیه، ئەو جۆری مێهانی کەرنی ب ئەوی شیوەیه، کول دەمی ئاخفتنکەر کەسەکی مێهانی کەت، ل ئەوی دەمی ل سەر گوهداری پێدشیە ئیکسەر ل سەر ئەوی مێهانی کەرنی رازینەبیت، هەتا کۆ کەسی ئاخفتنکەر چەند پێکۆلە کان بکەت و ل سەر داخووزا مێهانی کەرنی یی پێگیر و بەردەوام بیت و ل ئەوی دەمی گوهدار دشی ل سەر ئەوی مێهانی کەرنی رازینەبیت، چونکی رازیوونا ئیکسەر دیتە ئەگەری تیکچوونا رۆخساری گوهداری و دی بەی ئەوی هیتە کیمەرن. هەر وەکو (کازم و ئەلەنداوی) دیارکەن، کۆ (تاکە کەسین عیراقی ل دەستپێکی ل سەر مێهانی کەرنی رازینەبن، هەتا کۆ ئاخفتنکەر زۆر هەولان ددەت ژبو مێهانی کەرن کەسی بەرامبەر ل ئەوی دەمی رازیوون دروستدیت) (Kadhim and Al-hindawi, 2017:136).

هەر وەسا د کەلتووری کوردیدا شیوەیەکی دی یی مێهانی کەرنی هەیه، ب تاییەتی ژێ د دەمی ژەمی خوارنیدا پەیدا دیت، کۆ ئاخفتنکەر وەکو نەریتەکی جفاکی کەسی بەرامبەر مێهانی دکەتە مال ژبو خوارنی، بەلی مەراما ئاخفتنکەری ل قیری نە مێهانی کەرن کەسی بەرامبەر، بەلکۆ ب تنی وەکو ئاخفتنکە خوش و جوان دەیتە گوتن ژبو

پارازتە رۆخساری و پێگەهی جفاکی و خێزانی ب پلا ئیکی دەیتە هژمارتن، لەورا گرنگە بەیتە پارازتن.

پەبوەندیایا دایک و باب و خویشک و برا و هەفال جیرانان ژێ ژبو هەقدوو یا بەیژە، ژ بەر ئەفان جۆرە هەستان و پەبوەندیایان دی بینین مێهانی کەرن ب شیوەیکی بەرچاڤ تیدا دەیتە بکارهینان. ئەقە هەمی زیدەباری ئەوی چەندی د هەلکەفت و بۆنن فەرمیدا و د وەرگرتنا خەلاتان و سەرکەفتان و وەرگرتنا بوستان و ئاهەنگ و شەهیان و رۆژا ژ دایکبووناندا، مێهانی کەرن دەیتە ئەنجامدان. ئەو جۆرە مێهانی کەرنە دەستپێدکەت ژ مێهانی کەری کۆ مێهانی مێهانی کەت ل سەر: (فراقین، شیف، خوارنەکا سەری، قەخوارنەکی یان ئاهەنگەکی... هتد). هەر وەکو (لیفنسۆن) ژێ ددەتە رۆهنگە کۆ مێهانی کەرن هەول ددەت ژبو پارازتە رۆخساری خو وینەیهکی مەردایەتی نیشا کەسی بەرامبەر بدەت، ژ بەر ئەقی یەکی ب کاری مێهانی کەرنی رادیت. ل دویف ژیدا مێهانی رادیت ب سوپایکەرن و بەرزەرخاندنا کاری مێهانی کەری ئەنجامدا.

هەر وەسا د کەلتووری کوردیدا ژ ئەقی هەمی زیدەتر، ب شیوەیهکی بەربلاڤ مێهانی سەرەدانی دکەت بی داخووزیا مێهانی کەری، ئەقەژی باراپرتیا جاران ل دەمی سەرەدانا نساخیان و پەیدا بوونا ئاریشەیان و بەهیان دەیتە دیتن،

خۆشکرن و موکۆمکرن پەيوەندیان د نایه‌را هەردوو کەساندا، ل فێری کەسی بەرامبەر دقیت ل مەبەستا ئاخفتنکەری بگه‌یت و بی گێروبوون ب مێهقاناریا ئەوی رازینه‌یت و سوپاسیا ئەوی ژێ بکەت. ئەو جۆره مێهقانکرنه ب شیوه‌یه‌کی بەربلاو ل ده‌و خەلکی کورد ده‌یتە بکاره‌ینان، هەر وه‌کول پشتی نغیژین ئەینان، کو خەلک بەره‌و مالقه دچن و خزم و هه‌قال و جیران ئێک و دوو مێهقانی خوارنی دکه‌ن (شیرزا) سه‌بری و ئەپال فەیزولا، ۲۰۱۸: ۶۳۱. بو‌ نمونه:

ئاخفتنکەر: دێ جیران دا بچینه ده‌و مه‌ بو‌ فراقینی.

گوهدار : گه‌له‌ک سوپاس جیران، دێ تو وه‌ره فراقین یا ئاماده‌یه.

-رێکخستن، رازیوون و په‌تکرنا مێهقانکرنی:

ل خاری دێ باسی ل چه‌وانیا دروستکرن و رازیوون و په‌تکرنا مێهقانکرنی بکه‌ین:

۱- دروستکرن و رێکخستنا مێهقانکرنی:

مێهقانکرن یا گرێدایه ب ئەوی پەيوەندیان د نایه‌را مێهقانی و مێهقانکەریدا. (سیریل) دیاردکەت، کو ئارمانجا دانوستاندن ژبو‌ پەيوەندیکرن و فه‌گه‌هزتا تشتایه بو‌ گوهداری ب ئەوی شیوه‌ی، کو بو‌ گوهداری ئەو نیاز دیاربیت، کو پیدفیه ئێک ژ ئەوان ب ئەقی ئەرکی فه‌گه‌هزتا ئەوان تشتان رابیت. د دویقدا دێ بو‌ ئاخفتنکەری ئەو کارتیکرنا ل سەر

گوهداری هاتییه کرن دیاربیت، ب رێکا نیشاندا نا نیازا ئەوی (ئاخفتنکەری) د ئەنجامدا ئەوی کریاریدا، له‌ورا دیاربوونا مەبەست و نیازن ئەوان دەربرینان (کرده‌یین ئاخفتنی) دێ بیتە ئەگەری ب ده‌ستفیهاتنا ئەنجامه‌کی باشی تیگه‌هشتنی د نایه‌را ئەواندا. له‌وما د دروستکرن مێهقانکرنی ژیدا چه‌ند شیوه‌ دەربرینه‌ک هه‌نه. د هه‌نه‌ک ده‌ماندا دیاربیت، کو مێهقانکەری دقیت ئیستیغلالا رۆخساری نیگه‌تیفی (ئەو هه‌زا کو رازینه‌یت به‌یتە سه‌پاندن ژ لایی کەسین دیقه) مێهقانی دکه‌ت ژبو‌ مه‌ره‌ما ئامازه‌کرنی ب رۆخساری خویی پوزه‌تیفی (ئەو هه‌زا کو دقیت به‌یتە نیاسین وه‌ک کەسه‌کی گونجای و داواکری) (Coats, 1986: 167). ده‌یتە تیپینکرن د

زۆریه‌یا کەلتووورین جیهانیاندا مێهقانکرن ب دوو رێکین سه‌ره‌کی ده‌یتە گوتن، یا ئێکی ب شیوه‌ی ئاشکرا (explicitly) و یا دووی ب شیوه‌ی فه‌شارتی یان نه‌راسته‌وخو (implicitly). مەبەست ب شیوه‌ی ئاشکرا ئەوه، کو ئاخفتنکەر نیاز و مەبەستا خو یا مێهقانکرنی ب شیوه‌یه‌کی ساده و ئاشکرا دەرڤریت. بو‌ نمونه: (تو یی مێهقانکری ل ده‌و من بو‌ خوارنا شیفایه‌رو)، (هیفیدکه‌م سوبه‌هی ل نیشانییا برازیی من ئاماده‌بی بو‌ خوارنا فراقینی). (Salih and Mahdi, 2013: 11). ئانکو ئەم دشیین ئەقی چه‌ندی روه‌نبکه‌ین، کو ئەو جۆره د ناو کەلتوووری کوردیدا تاراده‌یه‌کی ب شیوه‌یه‌کی

رؤخساری کەسی گوهدار. رازیوون ل سەر مېهقانکرنی باراپتیا جارن ب شیویه کی و زمانه کی راسته وخو دهیته گوتن، نهوژی ل ده می مېهقانکرن دهیته دهربرین. کردهیا ناخفتنی یا رازیوونی دهربرینی ژ ههستی خوش و ئارامیی دکهت، بهرؤفاژی رتهکرنی، کو ههستی نه خوش و نه ئارامییا گوهدارى رهنگه ددهت (Mey, 1993: 198).

A- دی مېهقانی من بی بو فراڤینخواری.

B- بلا سوباس.

۳- رتهکرن مېهقانکرنی:

مه بهست ژ رتهکرن مېهقانکرنی نهوه، کو تو چ ب شیویه کی راسته وخو یان نه راسته وخو بیژیه کەسی بهرامبه (نه)، ئانکو ل سەر مېهقانکرن نهوی رازینه بی. رتهکرن ب کردهیا تیکچوونا رؤخساری دهیته هژمارتن، چونکی نهو حهزا ناخفتنکهری (مېهقانکهری) هه ی ژبو مېهقانکرنی دهیته بنپیکرن (Chen, 1996: 2). ژ بهر نهقی چندی ژی رتهکرنی پیدقی بکارهینانا ئاسته کی بلندی پراگماتیکیه ژبو هندی کەسی بهرامبه نهیته شکاندن، چونکی رازیوون بهرؤفاژی رتهکرنیه و نهو یا نورماله و نابيته نه گهری تیکچوونا رؤخساری ناخفتنکهری، ژبه نهقی یه کی ژی پیدقی بکارهینانا ئاسته کی بلندی پراگماتیکی نابیت، بهلی کەسی دهیته مېهقانکرن دقیت شاره زاییه کا باش د زمان و کەلتور و رهوشه نبریا مېهقانکهریدا هه بیت داکو ب

راسته وخو و فهرمییه، کو دهیته بکارهینان د ناؤ پله یین جفاکی یین جیاوازدار (کەسه کی بجویک بو کەسه کی خودان پله یه کا جفاکی یا بلند)، (د ناڤهرا دوو کەساندا، کو په یوه ندیا نهوان یا هه قالینی یا دویر بیت)، (فهرمانبه رهک بو رېقه به ره کی)، (برازایه ک بو مامه کی) ... هتد.

بهلی مه بهست ژ شیویه نه ئاشکرا نهوه کو راسته ناخفتنکهر نیازا خو ل سەر مېهقانکرن کەسی بهرامبه دیاردکەت، بهلی ب شیویه کی نه راسته وخو کردهیا ناخفتنی دهیته دهربرین (ژندهری بهری: ۱۱). شیویه بکارهینانا نهقی جوری د ناؤ کەلتووری کوردیدا تاراده یه کی ب رهنه کی نه فهرمی دهیته هژمارتن، چونکی نهو جوره (د ناڤهرا کەسین نیریک و خودان پله یین جفاکی یین وه کەه قدا و د هنده ک بارودوخین تابه تدا دهیته بکارهینان). وه کو (کەسه ک هه قاله کی خوی نیریک مېهقانکەت یان د ناڤهرا نه ندامین خیرانیدا بن). بو نمونه ده می دوو هه قال ب پیاسی بهر کافتیریا یه کی یان چایخانه کیرا بچن، ئیک ژ نهوان بیژیت: (ته زیاتیه کی نه فەخوین؟، ل قیری بیهنا خو نه دهین چایه کی فەخوین؟).

۲- رازیوون ل سەر مېهقانکرنی:

د بارا پتیا کەلتوراند رازیوون د دویف کردهیا مېهقانکرنیدا دهیت نه گهر چ کارین پیشوخت د نهوی ده می مېهقانکرنیدا ژبو کەسی دهیته مېهقانکرن نه بن، چونکی رتهکرن مېهقانکرنی تاراده یه کی دبته نه گهری تیکچوونا

هندهك جار ان ئاخفتكه رهندهك كهسان ميهفاندهك ب گوتنا هندهك دهربرين ميهفانكرن، بهل ماهره ب ميهفانكرنا نهوان ب راستي نينه. نهو دياردهك كو ئارمانجا نهفان جوهر ميهفانكرنا نه ژبو دروستكرنا ميهفانكرنييه، كو كهسهك بهيته ميهفانكرن ژ لايي ئاخفتكهريشه، بهل ژبو هندهك مهبهستين دي يين فهارتيه. ههر ل سهر نهف مژاري بهرسفدانا نهف جوهر ميهفانكرن ژ لايي نهوانقه هاتييه دياركرن، كو بهرسفدانه كا پوزه تيغه، Al-Asadi، 2015:18. ههر وهكو د نهف نمونا ل خواريدا ديارديت:

سهردار: دي جاروباران خو دياربكه و وهره دهو مه ل مال بو خوارنه كي.

بلند: بلا نه گهر خودي حهسبكه دي هيم.

ل قيري دهربرينا سهرداري كو يا پيكهاتييه ژ ميهفانكرنا كهسهكي، كو ب ميهفانكرنه كا نهراست دهيته هژمارتن. ههروهسا بهرسفدانا بلندي كو رازي بوويه ل سهر ميهفانكرنا نهوي، كو ب رازيبوونا ميهفانكرنا نهراست دهيته هژمارتن. (نهو ههر دوو فهكولر دياردهك، كو نهو جوړي ميهفانكرن ژي دچيته د بن پيكهاتيه رين كردهين ئاخفتنيغه، كو ديژني كردهيا ئاخفتني يا نهراست) (Al-Asadi, 2015:18).

د تيورين كردهين ئاخفتني يين لاسايكهردا، بهروفاژي ئاخفتنا نهو ههر دوو فهكولر ددهنه دياركرن، كو پيناسهيا ميهفانكرن يا پيكهاتييه ژ

شيوهكي ريكويك ميهفانداريي رهتبهك و نهبيته جهي نهخوشي و دلتهنگيا ميهفانكهري (Austin, 1962: 89). ژ بهر نهفي يهكي ژي پتر ژ بيست ستراتيجهتين جوړاوجورين رهتكرن د كهلتووري كورديدا ههنه، كو ئاخفتكهريين كورد د بارودوخين جياوازا ميهفانكرنا كهسي بهرامهر رهتدهك. د هندهك بارودوخانا هندهك ستراتيجهي دهينه بكارهينان د بهرامهر د بارودوخهكي ديدي ستراتيجهيتين جياواز دهينه بكارهينان. نهو ستراتيجهيتين رهتكرن يين د ناقهرا ههفالاندا دهينه بكارهينان د جياوازي نهوان ستراتيجهيتين رهتكرن يين د ناقهرا دوو كهسين بيانيان كهسهكي خودان پلهيه كا جفاكي يا بهرزدا دهينه بكارهينان (شيرزاد سهبري عهلي و نهيا د فزيولا ه عوسمان، 2018، 228-229). وهكو:

A- جيران حهز دكه م فرايني بهيه دهو مه.

B- سوپاس جيران، دي ميهفان بو مه هين.

-جوړين ميهفانكرن:

ميهفانكرن چهند جوړكن، نهفين ل خواري هندهك ژ نهوان جوړانه:

1- ميهفانكرنا نهراست (Ostensible Invitations):

(كلارك و ئاساكس) ب بهرههفكرنا فهكولينهكي ل دور ميهفانكرنا نهراست (ostensible invitation) رادين. نهو ههر دوو فهكولره دياردهك، كو

فەکرێه، وهخت نهی دياره و پیدفی ب بهرسفدانئ ژى نینه و پەیفین وهکو: (دقیّت، پیدفییه، لازمه، فەره...هتد) بهردهوام دهینه بکارهینان، کو ئەفه ب مېهفانکرنه فرهمانایى (ambiguous invitation) دهیته نیاسین (Wolfson 1989: 122). بو نمونه: -پیدفییه جاروباران سهره‌دانا ئەوان ژى بکهین. -دقیّت ئەم چووباین مه چایهك ژى ل دهف فەخواربا.

زیده‌بارى ئەفان هەر دوو جورین مېهفانکرنئ، چه‌ندین جورین دیژى ژ لایئ ئاخفتنکەرین گوفه‌را به‌هیدنیفه دهینه بکارهینان. هەر وهکو د وئى ژ (1) دا دیاردبیت، کو به‌شداربووین مه یین خه‌لکى گوفه‌را به‌هیدنی د به‌رسفین خودا دووپاتى ل سهر هه‌بوونا ئەوان کرێه. ئەو جورژى ئەفه‌نه:

3- مېهفانکرنه گره‌و کرنئ (شەرتانئ):

ئەفه‌ژى جوره‌کى مېهفانکرنییه د ناف تاکه‌که‌سین کورددا، ب تاییه‌تى ل گوفه‌را به‌هیدنی دهیته دیتن، په‌یدا‌بوونا ئەفی جورئ مېهفانکرنئ بارا پتریا جارن د نافه‌را هه‌قالاندا دروستدبیت، ل ده‌مى گره‌وى ل سهر تشته‌کى دکهن، کو که‌سى خوساره‌ت دئ ب ئەرکى مېهفانکرنئ رابیت و بهایئ کرپنا ئەوى خوارنئ یان ئەوى جلکى یان هەر تشته‌کى گره‌و ل سهر هاتبیته کرن دئ که‌فیته ستویئ ئەوى. ژ هنده‌ك نمونین به‌ربلا‌ف یین گره‌و ل سهر دهیته کرن:

ه‌ندى، کو ئاخفتنکەر گوهدارى مېهفانکته ژبو بونه‌یه‌کى، ب تنئ ئەگەر ئاخفتنکەر پېشنیارا ئاماده‌بوونا گوهدارى بکه‌ت و سۆزا رازیبوونئ ئەوى/ئ ل سهر ئاماده‌بوونئ بهیته‌کرن، ل ئەوى ده‌مى مېهفانکرن دروستدبیت (Harnish and Bach, 1979: 51). ئەگەر ئەفی تیورئ ئەم ل سهر مېهفانکرنه نە‌راست یا (کلارک و ئاساکس) ی شروقه‌بکه‌ین، دئ بو مه‌دیاریت، کو مېهفانکرنه سهردارى مېهفانکرنه‌کا بئ ره‌همانه‌یه، چونکى ئەوى ژدل نه‌فیت بلندى مېهفان بکه‌ت، هەر وه‌کو ئەف هەر دوو فە‌کولەر دیاردکهن، کو ناییت ئەف جورئ مېهفانکرنئ مېهفانکرنه‌نە‌دلسۆز (بئ ره‌حم) بهیته‌هژمارتن، چونکى ئەفه وه‌کو دره‌وى نینه، دره‌و ب بئ ره‌حم دهیته‌هژمارتن، چونکى ژبو ئیشاندنا یئ به‌رامبه‌ره (گوهدارى)، به‌ل ل دۆر مېهفانکرنئ ئەف هەر دوو فە‌کولەر دیاردکهن، کو سهردار و بلند هه‌ردوو‌کان باروه‌رى یا هه‌ی و هه‌مان هزر هه‌یه، کا ئەف مېهفانکرنه ژبو چ تشته‌کیه، کو یا گریدایه ب ئەوى تشئ د نافه‌را ئەواندا هه‌ی (Al-Asadi, 2015: 18).

2- مېهفانکرنه فرهمانایى (ambiguous invitation):

(ولفسون) دده‌ته دیارکرن، کو پیکه‌ینه‌رین مېهفانکرنئ ژ ئامازه‌دان ب وهختی، جه و داخوازى ژبو به‌رسفدانئ پیکده‌یت. ل قیرئ جوره‌کى دئ یئ مېهفانکرنئ هه‌یه، کو رسته‌کا

-دروستی و نه دروستیا ئاخفتنه کی کو هدر ئیک
ئاخفتنا خو ب راست بدانیت. بو نمونه: (ئه گهر
ئهو ئاخفتنا ته يا راست بیت تو معزومی ل هدر
خوارنگه هه کا ته بقیته).

-یارین ته پانی. بو نمونه: (ئه گهر ریال
سه ربکه قیت دی چین ماسیه کی دهمه ته).

-نیشاندا شیانان. بو نمونه: (ئه گهر تو شیای
ئه فی تشتی بکه ی ته چ دقیت دی دهمه ته)

۴-می هفانکرن ب ترانه کرنه:

جوره کی دی یی می هفانکرنی د ناو
ئاخفتنکه رین کوردا دهیته بکارهینان و ب تایه تی
ژی د ناچه را هه قالین گه له ک نیریکدا و کو ب
شیوه یی ترانه کری دهر برین می هفانکرنی دهیته
بکارهینان، به لی بارا پتریا جاران ئه و می هفانکرن
ناهیته نه نجامدان، ب تنی بو هه ستا خوشی و
ترانه یی، ئه و دهر برینه ژ لای هه قالانغه دهیته
بکارهینان.

-خو عاجز نه که پسمام، پاشی دی به رخه کی
هه شاندی دهمه ته.

-نه نه ئه ز له فا بو ته ناکرم، دی چینه باشتین
خوارنگه هه، دا جه نایته عاجز نه بیت.

۵-می هفانکرن نه ریته:

ئه و ئه و جو ری می هفانکرنییه کو ئاخفتنکه رین
گو فاره به هیدنی بکار دهین ژبو مان و
موکو مکرنا په یوه ندیان د ناچه را هه قال و خزم و
که س و کاراندا. مه به ست ژ ئه فی جو ری
می هفانکرن نینه، به لکو دیارکرن هه قالینی و

نیاسینا هه قودویه، ژبو دیارکرن پوینته پیکرنییه د
ناچه را دوو که سین ناسیاردا. ژ هنده ک دهم و
دهر برین به ربلا قین ئه فی ستراتیجیه تی. وه کو:

-دهمی فراڤینییه و ل بهر دهر گه هی مال تو و
جیرانه کی خو یین دئاخفن و پاشی به ره و ژوور
دچن ژبو خوارنا جه می فراڤینی. بو نمونه : دی
وه ره جیران دا بچین فراڤینی بخوین.

- ده می ل نفیژا ئه ییان خلاس دبن و به ره و مال
دچن، خزم و هه قال د ناو جفاکی کوردیدا
هه قودو می هفان دکه نه فراڤینی، به لی مه به ست
می هفانکرن نینه، به لکو موکو مکرنا په یوه ندیانه.
بو نمونه: دی پسمام/مام/خال/برا/ جیران/ دا
بچنه ده و مه بو فراڤینی.

۶-می هفانکرن ژبه ره مه ره مه کی:

ئه و جو ری می هفانکرنی ل ئه و دی دهمی ل ده و
ئاخفتنکه رین گو فاره به هیدنی به ریا دبیت، ل
دهمی می هفانکه ری مه ره مه ک ژ ئه و می هفانکرنی
هه بیت، ب واتیه کا دی ئاخفتنکه ر (می هفانکه ر)
که سی به رامبه ر (می هفان) ی داخواز دکه ته
خوارنه کی یان جهه کی ژبو ب ده ستفه هینانا
تشته کی چ داخوازیه ک یان کاره ک بیت، کو
می هفان ژبو می هفانکه ری نه نجامده ت، ئه و جو ره
ب ئه و شیوه یه، کو بارا پتریا جاران می هفان
که سه کی پیچییویه و دشیاندا یه هنده ک کاران
نه نجامده ت، ژ بهر ئه فی ئیکی ئاستی که سی
می هفانکه ری کومه لایه تی ژ ئاست و پله یا
می هفانی نزمه ره.

پیشوخت کەسی بەرامبەر (خزم، هەقال، ناسیار) ئاگەھداردکەت، کو د دەمەکی دیارکریدا دی بیتە میھقان ل مالا ئەوی، لەورا ئەگەر کەسی بەرامبەر چ کارین گەلەکی فەر نەبن، پێدقییە ل سەر میھقانداریکرنا میھقانکەری خو رازیبیت و ب کەیفخووشیقه ب خیرھاتنا ئەوی بکەت. ل سەر میھقانی ژێ بارا پتریا جارن دەیتە خوازتن پیش چوونا سەرەدانی هەندەك تشتان(فیتی، قەخوارنەکی...هتد) ل گەل خو بو میھقانکەری بەت.

۸-میھقانبوون د بوته و بیرەوهریاند:

د ناڤ تاکەکەسی کورددا، جۆرەکی دی یی میھقانکرنی هەیه، کو دەندەك بۆناندا دەیتە دیتن. وەکو:

أ- جەژنان، ل جەژنان سەرەدنا ئێك و دوو دەیتە کرن و ل مالین ئێك دروین ژبو قەخوارنان و خوارنا چکلیتەن و هەندەك جارن ژێ بو خوارنان ل دەڤ ئێك دمین.

ب- بەهیان، تاکەکەسی کورد چەند رۆژین دەستپێکی ژ بەهیی ل مزکەفتان سەرەدانا هەڤدووکن و باراپتریا جارن ئافرەت ل مال سەرەدانا ئێك دکن و بو ماوی چەندین رۆژان ئەڤ سەرەدانه ژبو مالا مری دەیتە کرن.

پ- میھقانبوون ل دەمی نەخووشیان، ئەڤەژێ گەلەك جۆرەکی بەربلاڤە د ناڤ تاکەکەسی کورددا، ل دەمی کەسەك نەخووش دكەڤیت ژ لای هەقال و خزمانقە سەرەدان بو دچن، داکو ل

داخوازکرن و دیارکرن ئەوی مەرەما ئاخفتنکەری ژبو میھقانی د سی دەماندا دیاردبیت. دەمی ئێکی هەندەك جارن کەسەك خو قەرداری کەسەکی دی دبیت، چونکی ئەو کەس ب هەندەك کارن رابووێه ژبو ئەوی/ی ژبو ئەداکرن ئەوی قەری. ئەڤ کەسی قەردار رادبیت کەسی دی میھقانکەت. دەمی دووی ئێکسەر پشتی میھقانکرنی داخواز ژ میھقانی دەیتە کرن ژبو ئەنجامدانا ئەوی داخواری. دەمی سیی ئاخفتنکەر کەسی ئاست بلند و خودان پلەیه کا بلند میھقانکەت، ژبەر ب جەهینانا داخواریه کی د پاشەرۆژیدا، ل قیری میھقانکەر هەردکەت، کو ئەڤ کەسی گرنگ دبیت بیتە ئەگەری رزگارکرن ئەوی ژ گەلەك تەنگاڤیان د دەمین پرسگریگ و ئاریشەیاندا.

۷-خو میھقانکرن:

ژ جۆرەکی دی یی هەرە بەربلاڤی میھقانکرنی د ناڤ تاکەکەسی کورددا دەیتە ئەنجامدان ئەو، کو بی داخواری میھقانکەری ئەڤ میھقانکرنە دەیتە ئەنجامدان ب واتایە کا دی، خەلکی کورد دەم بو دەمی سەرەدانا ئێك دکن و بو خوارنین شیف و فراڤیان ل جەم ئێك کۆمدبن. وەکو ئەرکەکی کۆمەلایەتی د کەلتووری کوردیدا، ل سەر تاکەکەسی کورد پێدقییە پشتی بورینا هەر دەمەکی سەرەدانا خزم و هەقال و دوست و برادرین خو بکەت. چەوانیا رێڤەچوونا ئەڤی میھقانکرنی ژێ ب ئەوی شیوێه، کو میھقانکەر

سەیرانی خێزانی کورد ل گەل خزمان دەردکەن و هەمی پیکفە ھەندەك جوړین خوارنی چیدکەن و ل سەر ئێك سفرە ددان و هەمی بەشداریی تیدا دکەن. ئانکو بو مە دیاردبیت ئەو جوړە مێھانکرنە باراپرتیا جارن د ناڤەرا ھەڤالان و کەسین نیاسیاردە دەیتە ئەنجامدان.

—سەراتیجیەتین مێھانکرنی:

جوړی ئێکی: سەراتیجیەتین راستەوخو:

۱- سەراتیجیەتین راستەوخو د فۆرمی رستەیا کاری راپەراندن: ل قیری دقیت ئاماژی بدەینە ئەوی چەندی، کو رستەیا کاری راپەراندن چییە؟ ھەر وەکو (ئوستون)ی ئاماژە پیدای، کو ئەو جوړە رستەیا دیاردبیت:

ا- ل دەمی رستە دەیتە گوتن و ب ئەوی چەندی کارەك دەیتە ئەنجامدان.

ب- پیکھاتین ریزمانی یین رستەیی ھۆسا نیشانددەن، کو رستە یا دیاردکەت ئەو کاری ھاتیە ئەنجامدان (Trong, 2012: 19).

—ئەز و ھەڤرینا خو ھەز دکەین ژبو خوارنا فراڤینی ھەندەك ھەڤال ل گەل مە بیھینە خوارنگەھی ژبو ئاھەنگا دەرچوونا من، لەورا من دقیت توژی ئامادە بی، چونکی توژی سەرۆك لیژنە.

لی (پالترێج) دوو فۆرمین دی بو رستەیا کاری راپەراندنی ددەتە دیارکرن:

فۆرمی ئێکی: ھەبوونا بکەری د رستەیا کاری راپەراندن. بو نموونە:

حالی ئەوی بپرسن و تشتەکی دەربارە ی ساخلەمییا ئەوی بزەن، ل قیری ل دەمی ئەو مێھاندارییە دەیتە کرن، ل سەر مێھانانی پیدتی دبیت، کو تشتەکی ل گەل خو ببەتە مالا نساخی. وەکو: (فەخوارنەك یان فیتی یان خوارنەك ل خوارنگەھی)، ئەو جوړی مێھانکرنی ل نەخۆشخانە و ل مالا نەخۆشی دەیتە ئەنجامدان.

ت- سەرەدانا ھەجیان، ئەفەزی مێھانبوونەکا دییە د ناڤ ھەلکی کورد یی موسولماندا دەیتە کرن، ل دەمی کەسەك دچیتە عومری یان ھەجی (دەمی جەژنا قوربانیان ل سعودییە دمیین بو ئەداکرن کارین ئایینی) و ل دەمی زفرینی ل مال پیدتیە ل سەر دوست و ھەڤالان سەرەدانا ئەفی کەسی بەیتە کرن ل مالا وی، د بەرمبەردا ئەو کەسی ژ ھەجی ھاتی دقیت ھەندەك تشتان ببەخشیتە کەسی مێھان. وەکو (ئاڤا زمزم، تزی، بیھنخۆشەك، شەملەك... ھتد) مەرج نینە ئەڤان ھەمی تشتان سەریك بدەتی، دبیت ب تنی تشتەکی بدەتە مێھانانی.

۹- مێھانداریا ۵۰-۵۰:

جوړەکی دی یی مێھانکرنی ھەییە، کو ئاخفتکەرین کورد ب مێھانکرنەکا ھەڤەش رادبن، کو ھەمی پیکفە ب شیوەیکی داپەرورەنە تیچوویی ئەوی مێھانکرنی ل سەر خو دابەشدکەن. ئەو جوړە مێھانکرنە وەکو چەند ھەڤالەك پیکفە ل خوارنگەھی پارین خوارنا خو ددەن. دیسان د ھەندەك دەرکەشتان ژیدا، ل

—من دځیت ل سیسه میا بهیت ته ل مال میهفانکه مه فراځینی.

فورمې دووې: رسته یا کاری راپه راندنې بی بکارهینا بکهری: د هندک کلتور وړاندا هه بونا رسته یا کاری راپه راندن بی بکهری، گهله کا کیسه بهیت بکارهینان و د هندک کولتور وړاندا هه ناهیت بکارهینان، ژبه رکو ژ لای ریزمانیغه پیکهاتا رسته بی تیکدچیت (Trong, 2012: 20). بو نمونه میهفانکر د رسته یا بکهر نه دیارا زمانې کوردیدا. وه کو:

— هوین سوبه می بو خارنا شیفی ل خارنگه می هاتینه میهفانکر.

۲— ستراتیجیه تین رسته و خوین میهفانکر د رسته یا راگه هاندیدا:

فورمې سیی: رسته یا راگه هاندن یا میهفانکر: هه وه کو ژ ناځی نه وی یا دیاره، نه ژ جور رسته یان پیکهاتیه ژ راگه هاندنا تشته کی، ناخفته کی یان هزره کی (1: Serva, 2016). بو نمونه وه کو د نمونین ل خواریدا دیاردیت:

—نوکه مه به حسد کر، کو تو ژی بو ټاهنگا مه بی داخواز کری.

—تو بو خوارنا شیفی ژ لای ریتقه به ری ته ټه بی هاتیه میهفانکر.

—مه نوکه هزر دهندیدا دکر، کو دی گهله کا خوشیت، نه گهر توژی ژبو خوارنا فراځینی ل مالا مه ئاماده دی (20: Trong, 2012).

۲— ستراتیجیه تین رسته و خوین میهفانکر د رسته یا فرماندا:

فورمې چواری: رسته یا فرمانی یا میهفانکر: جوره کی دی ژ ستراتیجیه تین رسته و خوین میهفانکر یا پیکهاتیه ل سهر شیوازی فرمانی، نه ژ جوره فورمه بارا پتیا جاران د ناقبه را دوو که سین ناسیارد دهیت بکارهینان، چ هه قال و هه قال بن یان ژ که سه کی پله بلند بو که سه کی پله نرم. ماموستا بو کوتابی یان ریتقه بهر بو فرمانبدری. نه ژ جور میهفانکر بارا پتیا جاران ب فورمه کی نه فهرمی دهیت نیاسین و گهله ب کی دناقبه را دوو که سین بیاندا دهیت دین (21: Trong, 2012).

—دی توژی تشته کی رابکه و بخو.

—دی هره دوکانی ته چ دځیت بخو پاش دی حقی نه وی ده می.

جور دوی: ستراتیجیه تین نه رسته و خوین میهفانکر:

فورمې پنجمی: رسته یا پرسیاری یا میهفانکر: بکارهینان رسته یین پرسیاری ژبو میهفانکر که سی بهرامبر ب بهر بلا فترین ستراتیجی د نا ټاکه که سین گوڤه را به هدیندا دهیت هژمارتن. هه وه کو ب شیوه یه کی بهر چا د داتاین مه دا دیاردیت. ل فیری ناخفته کر نیازا ژبو میهفانکر خو دیاردکته، به لی پیکولی دکته، هزر و بوچوون و حزا که سی بهرامبر ل سهر نه وی میهفانکر بزانت، له ورا نه گهر بهر سفا

دەربریان نابن یین بو کەسەکی ئاست بلند دەیتە
دەربرین. ل دەمی راگری کۆلیژەکی یان سەرۆک
زانکۆیەك دەیتە مێهقانکرن پیدفیه شیوازه کی
فەرمی ل گەل بهیتە بکارهینان. بەروفازی دەمی
تو هەقالەکی خو مێهقانکەکی، بێگومان تو پیدفی
ب دەربرین فەرمی نابی. (تەماشە ی وینەیین:
3، 5، 6، 7 بکە). بو نمونە مێهقانکرنەکا
فەرمی بو سەرۆک زانکۆی:

—دکتۆری رێژدار هێقدارین بەشداری د جفتا
مەدا و ھندەك رێنمایی و پێزانین گرن بگەھینیە
مە.

هەروەسا مێهقانکرن نەفەرمی بو هەقالی
خواندنی. وەکو:

—دی وەرە ل گەل من ئەفرۆ گەنگەشەیا نامەیا
دکتۆرایی یا مامۆستای مەیه.

فۆرمی حەفتی: تیکەلکرن کردەیین ئاخفتنی یین
هەمە جوړ: د فێریدا ئاخفتنکەر هەولددەت
چەندین کردەیین ئاخفتنی تیکەلبکەت و کەسی
بەرامبەر مێهقانکەت. (تەماشە ی وینەیین: 3،
4، 6، 7 بکە)

—سپیدەباش دکتۆری رێژدار(کردەیا سلاقی).
داخوازا لیۆورینی دکەم ژبەر دوھی نەشیام
ئامادەبیم(لیۆورینخوازن). ژ بەر ئەوی یەکی تو
ئەو شەفە مێهقانی منی ل خوارنگەھی.

فۆرمی هەشتی: دەربرین ب رەوشت ژبو
مێهقانکرنی: ل فێری ئاخفتنکەر هەولددەت، کو
ب شیوەیهکی ب رەوشت ب ریکا ھندەك

کەسی بەرامبەر یا ئەرینی بیت، تارادەیهکی زۆر
ئەو مێهقانکرن دی هیتە ئەنجامدان. ئەو
ستراتیجیەتا پرسپاری یا مێهقانکرنی ب چەند
شیوەیهکان دەیتە دەربرین. هەر وەکو ل خاری
دیاردیت:

A-پرسپارکرن ب ریکا بکارهینانا هەقالکاری
پرسپاری:

—بۆچی تو زی دگەلە ناھیی بچینە
دەرکەفتنەکی؟

—چەوايه ل گەل من بهیی قەھوہکی قەخوین؟
—ژبەرچ تو ناھیی شەفەکی پیکفە بچینە گوندی
ل ویری بمینین؟

B-پرسارکرنەکا ب شیوەکی رەوشتبەرز:
—بیزەھەت پسام دی شی ئامادەبی ل نیشانییا
برایی من ل رۆژا پینجشەمی؟

—برا سوبەھی تویی بەتال نابی ببیە مێهقان ل دەو
من دا زۆر پێخوشحالبم؟

C-پرسپارکرن ب شیوەیی تەئکیدکرنی:
—تو دی هیی سوبەھی بو فراقینی، مانە؟
—ئەو شەفە تو مێهقانی مە، تو دزانی؟
—نەبیژی ئەز ناھیم، باشە؟

فۆرمی شەشی: دەربرین فەرمی و نەفەرمی:
ل فێری ئاخفتنکەر هەولا گوتنا ھندەك
دەربرین فەرمی ددەت، کو ژبو مێهقانکرنی ل
گەل ئاست و پلەیا جفاکی یا گوھداری
بگونجیت، چونکی ئەو دەربرین مێهقانکرنی ژبو
کەسەکی ئاست نزم دەیتەگوتن وەکو ئەوان

بده ته ئاخفتنکهری و گهلهک ب کیمی کردهیین
ئاخفتنی یین نهراسته وخو دهینه بکارهینان. ژ بهر
هندی هندی نهو په یوهندییا ئاخفتنکهری و
گوهداری یا بهیزیت ستراتیجیه تین نهراسته وخو
یین میهفانکرنی زور کیم ژ لای میهفانداریفه
دهینه بکارهینان و بهرؤفاژی هندی نهو ده می نهو
په وهندییه یا دوبریت، ئاخفتنکهر ههولا گوتنا
ستراتیجیه تین نهراسته وخو ددهت (2008,18)
Cutting). بو نمونه:

—جماعت ل هولا ۲۲ ناماده بین، دی ماموستا
نهو ل ویری سمناره کی بیژیت.

نهو نمونه ده بو مه دیاردکته، کو نهو دوبراتی
د ناقبهرا ئاخفتنکهری و گوهداری یا کیمه، کو
یا دیاره نوینه ری گروپییه و بی هه فالین خو
ئاگه هداردکته ژبو سمنارا ماموستایی خو، ژ
به رهندي رسته یا راگه هاندن ژلایی نه فی قوتابیغه
هاتییه بکارهینان، کو ئیک ژ ستراتیجیه تین
راسته وخو یین میهفانکرنییه. نهو چهنده زی
رودیددهت، چونکی نهو قوتابییه ههستدکته کو
په وهندییا نهوی ل گه ل گروپی نهوی په یوهندییه کا
نیزیکه، ژبه ر نه فی یه کی پیدفی بکارهینانا
دهربرین و رسته یین ب رهوش ناکته.

— سلافا بهریز، تو وهک سهروکی ئیکه تییا
نقیسه ران، هیفیدکهم د دانه نیاسینا ئیکهم
په رتووکا مندا ناماده بیی ل نه فی پینچ شه میی
سهعت ۳ ئیقاری.

نهو دهربرینه دیاره، کو ژ لای کسه کیغه

دهربرین جوان و ژیگرتی و بزاره کسه
به رامبه ر میهفانکته. (بنیره وینه یین: ۲، ۳، ۴،
۶، ۷). بو نمونه:

— من گهلهک هه زدر نه گه ر هوین ژ کهره ما خو
ل ئاههنگا برای من حازر بین.

— ژ دل هه ز دکهم و دا پیخوشحال زی بم،
هوین ل ده مزیم یازدی نهو د سمنارا مندا
ناماده بین.

—کارپکرنه ره هه ندین جفاکی ل سه ر
می هفانکرنی:

۱—په ری دوبراتییا جفاکی:

نهو پیغه ره نهوی په یوهندییا د ناقبهرا
ئاخفتنکهری و گوهداری دیاردکته. هه ره وه کو
(هولس) دده ته ره وهنکرن، کو دوبراتییا د ناقبهرا
ئاخفتنکهری و گوهداری یا گریدایه ب
پشتگیری نهوان بو هه فدوو هه، چ نهو کسه
په یوهندییا نهوان یا موکم و بهیزیت یان زی یا
لاوازییت یان هه ر نه بیت، لهوما هندی نهو
په یوهندییا ئاخفتنکهری و گوهداری یا بهیزیت،
دی گیانی هاریکاری و پشتگیری زیده تر بیت و
بهروفاژی هندی نهو په وهندی کیتر بیت دی
ریژه یا نهوی پشتگیری زی کیتر بیت. نهو
جوداهییین دکه فنه د پیغه ری دوبراتییا جفاکیدا
ژبو راستی ده ریخستن و زانینا کرده یا ئاخفتنی یا
می هفانکرنی گهلهک د کاریگه رن (Holmes, 12: 1992). بهی (که تیگ) دیاردکته، کو
دوبراتییا جفاکی دشیته دهسته لاتنی و هیزی

گوهداري کيمتريت، دهربرين ب رهوشت کيمتر

ليدهين (Chaer and Agustina, 1995: 85). بو نمونه:

— ب نانهيا خودي ۲۵ نهفي ههيفي دي
 فيسته قالا مه ب ريقه چيت، من هزر دکر دي
 گهلهک يا جانييت، نهگه د نهفي بونيدا
 نامادهبي، ب راستي ژي هاتنا ته دي بيته جهي
 سه رکهفتنا فيسته قالا مه و دي گهلهک باشتر ب
 ريقه چيت.

نهگه ندم سه حکينه نهفي دهربريني دي
 بينين، کو نهف مي هفانکونه ژبو کهسه کي هاتيه
 گوتن، کو خودان پلديه کا جفاکي يا بلنده، نهو
 ناستي بلند چ تهمه ن بيت يان کار بيت، يان
 دهسته لات و سهرووت و سامان بيت، کو نهفه
 ههمي ژ هوکارين کارتیکه دهينه هژمارتن، کو
 پلديه کهسه کي ژ يا ئيکي دي بلند تر لي بهيت،
 ژ بهر نهفي يه کي گهلهک ب شيويه کي هوپر و
 ب رهوشت نهف دهربرينه بو کهسي خودان پلديه
 بهرزا جفاکي هاتينه دارشتن، داکو ل گهل ناستي
 نهوي بگونجيت، چونکي بکارهينانا دهربريني
 ساده بي ديارکونا رهوشته کي جوان د نهوي
 مي هفانکونيدا، هوسا دي بو کهسي مي هفان هيت
 خوياکرن، کو چ رپر لي نه هاتيه گرتن و چ بها
 بو پلديه نهوي نه هاتيه دانان. هدر ژ بهر نهفي
 يه کيه دهربرين و ستراتيجه تين مي هفانکوني ژ
 ناست و پلديه کا جفاکي بو ئيکا دي د جياوازن.

بو کهسه کي دي هاتيه گوتن، کو ژ لايي
 جفاکيه دوبري ئيکن. د نهفي رستيدا ديارديت،
 کو نهفي نفيسه ري نو، پدريه ندييه کا نيزيک ل
 گهل سهروکي ئيکه تيا نفيسه ران نينه، ژ بهرهندي
 دي بينين ستراتيجه تا کردهين جوراوجورين
 ناخفتني هاتيه بکارهينان، ب رپکا بکارهينانا
 دهربرين ب رهوشت کو ل گهل ناستي نهفي
 کهسي بلند بگونجن.

۲- پيفهري پيگه هي جفاکي:

مه بهست ژ ناستي جفاکي هدر وه کو (پيتادا)
 دده ته ديارکون، کو نهو زماني د پيگه هين
 جفاکيدا دهينه بکارهينان يي گريدايه ب ناستي
 خواندن و نهو کارين تاکه کهس دکهن. (چهير و
 نوگوستينا) هيشتا ب هوپري باس ل باري جفاکي
 دکهن و دياردکهن، کو جياوازيين ژ نهگه رين
 پيگه هين جفاکي دروستدين وه کو تهمه ن،
 خواندن، جنس، کار، چينايه تيا جفاکي، باري
 نابووري و تا دوماه يکي دبنه نهگه ري هندي
 کارتیکوني ل زماني ناخفتني بکهن. ناخفتنه ري
 خودان ناسته کي بلنديت، جهي نهوي دي يي
 بلنديت، د دهمه کيدا نهوين ناستي نهوان يي
 جفاکي يي نزم بيت، جهي نهوان ژي يي باش
 نابيت. نهو کهسين جهي نهوان دبلندن، پتر رپر
 لي دهينه گرتن ژ نهوان کهسين جهي نهوان يي
 نزم بيت. هندي ناستي کهسي گوهدار يي بلند
 بيت، دي دهربرين ب رهوشت زورتر بو هينه
 بکارهينان و بهروفازي هندي ناستي جفاکي يي

سهنگا نهوی دکهن. هدر وهکو د غوونه یا ل خواریدا دیاردییت:

—گهلی قوتبیان، سوبههی هوین ههمی داخواز کرینه ل ورکشوپا کولیزا مه دهربارهی زمانی دایکی، هیقییه نامادهبپ.

۳- پیقه ری فهرمیاتی:

نهؤ پیقه ره ل دویف کارتیکرنا بارودوخین جفاکی دهیته دیارکرن. ئاستی نهوی ژی باراپتیا جاران ب ریکا هاریکاری و په یوهندیین باری جفاکی دهیته دیارکرن. هندی شیوهی ئاخفتنی یا فهرمی بیت مدهرم پی نهوه کو نهو کهسی ئاخفتن بو دهیته ئاراسته کرن، کهسه که د ئاسته کی بلندی فهرمیاتییه دایه، بهرؤفاژی ئاخفتنا نه فهرمی بو ئاسته کی نرمی فهرمیاتییه دهیته گوتن (Holmes, 1992: 13). بو غوونه:

A: بو فهرمیاتی:

—سلاؤ پروفیسور. مه ورکشوپه کی هدی دهربارهی زمانی، دشیاندا هدییه نامادهبی و په یفا خوژی بو مه بدهیه دیارکرن؟

B: بو نه فهرمی:

—برا سوبههی خودبهیه، بیهنه کی وهرنه دهؤ مه بو خوارنا فراقینی.

—جماعت پشتی نهؤ وانه ب دوماهیك دهیت، هوین میهقانین منن بو فخرانه کی ل کافترایی.

هدر وهکو د غوونین ل خواریدا ئاستین دی دیاردییت:

—چ حالی ههوهیه ههفالان. پشتی ۵ رۆژین دی رۆژا دهرچوونا منه، پشتی کیکی ئهم دخوین دی پیچهك دهواتی ژی کهین ل مال، کی دی هیته؟

نهؤ دهربرینه ب جیاواز ژ غوونا پیشوخت هاتییه شروقه کرن، کو دهربرینین زیده ب رهوشت و بژاره تیدا نین. ل فیری نهؤ دهربرینا میهقانکرنی ژ لایی ههؤ ئاست و ههفالانقه هاتییه گوتن، ژهر هندی ژی پیدفی ب نهوی چهندی نه کریه، رهوشته کی زیده د نافهرا ههؤ ئاستین جفاکیدا بهیته بکارهینان. ب تنی میهقانکرنه که یا پره ژ دهربرینین ساده بو هندی داکو ههفالین خو میهقانکه ته ئاههنگا دهرچوونا خو.

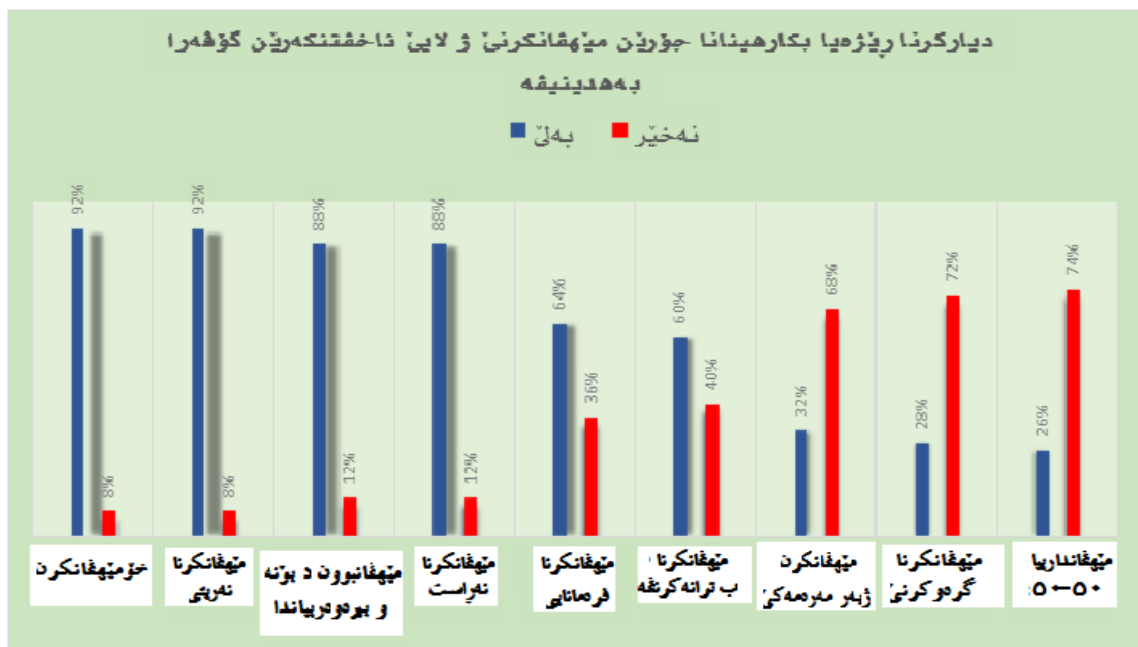
دهربرینه کا دی یا جیاواز نهوه، ل دهمی کهسه کی خودان پلهیه کا بهرز یان تهمهنه کی مهزن یان ژی خودان دهسته لاتهك، هندهك کهسین ژ ئاستی خو کیتمتر میهقان دکته، ل فیری دهسته لاتا میهقانکهری ب روهنی دهیته دیتن، ههر چهنده دبیت د هندهك بارودوخاندا دهربرینین تا رادهیه کی ب رهوشت بهینه بکارهینان، چونکی کهسی خودان پلهیه کا بهرزبیت، دقیت ئاخفتن و دهربرینین نهوی ژی د ئاسته کی بهرزدابن، راسته ژبو تهخه کا د بن ئاستی نهوی/ی دایه، بهلی دقیت نهو سهنگا خو ژی بیاریزیت، چونکی په یقین ژ لایی نهفی کهسی ئاست بلنقه دهینه گوتن دهربرینی ژ ههیهت و

پشکا دووی: جوړ و ستراتیجین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا:

ا-جوړین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا:

دهینه بکارهینان. هر وه کو د پشکا تیوریدا مه
نامارهبیدای، کو ژلای قهکولهرین بیانیه
هاتبونه باسکرن. نهو جوړین میهفانکرنی یین
بیانی ل گهل هندهک جوړین دی یین جودا و ب
تایهت ژ لای ناختنکهرین گوځهرا بههدينیه
هاتینه دیارکرن. هر وه کو د وینی ئیکي یی ل
خواریدا دیاردیت:
وینی ئیکي:

هر وه کو د وینهی ل خواریدا دیاردیت،
پرسیار ژ تاکهکسیین گوځهرا بههدينی ل دور
نهجامدان یان نهجامنه دانا هندهک جوړین
میهفانکرنی هاتیه کرن، هندهک ژ نهقان جوران
سهرتاسههرینه و ژ لای گهلهک گهل و مللهتانه

هندی دزفیت کو ل سهر هر تاکهکسهکی
گوځهرا بههدينی دیتته نهرک، کو بهردهوام
سهره دانی ژبو کس و کارین خو بکته، چونکی
نهو سهره دان وهک هویهک ژبو موکومکرنا
خزمتایی و نالوگورکرن سوز و فیانی د نا
ههقدوو دا دهیتته دیتن، ژ بهرفی یهکی ژی نه
دینین ریزهیا ههره زور ژ لای بهشدارین مده

د نهفی وینهیدا دیاردیت، کو هر دوو
جوړین (خومیهفانکرن و میهفانکرنی نه ریتی) ژ
بهربلاقرین جوړین میهفانکرنی د نا تاکهکسیین
گوځهرا بههدينیدا دهینه هژمارتن، نانکو خهکی
نهفی گوځهری زوربهیا جارن نهو ب خو خو
میهفانکرن و سهره دانا دووست و ههقال و
خزمان دکهن بی بهینه میهفانکرن، نهفهژی بو

ناڤ ئاخشەنگەرین زمانی کوردی یین گۆڤەرا بەهەدینیدا ژ جوړین بەربلاڤه.

دوو جوړین دی یین مېهفانکرنی ب هەمان رېژە هاتییه بەرسفدان، کو ب پلا دووی دهین، یا ئیکێ (مېهفانبوون د بۆنه و بیرەوهرییان) دایه، ئەڤ جوړە هەر وه کو د وینهیی ل سەریدا دیار ب تنی (12٪) ژ رېژەیا بەشداربوویان ب (نەخیر) دەنگدایه، کو سەرەدانا بۆن و بیرەوهرییان ناکەن، ئەڤین دی هەمییان ب (بەلی) دایه، کو دبیتە (88٪)، ئەوژی رېژەیه کا زۆره، کو ئاخشەنگەرین گۆڤەرا بەهەدینی بکاردهین و سەرەدانا کەس و کار و خزمان د بۆنن مینا بەهییان و سەرەدانا نساخیاندا و هتد... دکهن. ب هەمان رېژە ل سەری، ب (بەلی) و (نەخیر) د (مېهفانکونا نەراست) ژیدا هاتییه بکارهینان، ئەڤەژی ئەوی چەندی بۆ مە دیاردکەت، کو هەندەك جارن ئاخشەنگەرین مە ب جوړە مېهفانکونەکی رادبن، کو نهیا ژ دلە ب تنی بۆ بەردهوامیدانا ئاخشەننیه یان ژى بۆ موکۆمکرنا پەيوەندیانە.

(مېهفانکونا فرەمانایی) ب پلا سیی دهیت، کو بەرسفدان (بەلی) ب رېژەیا (64٪) و (نەخیر) ب رېژەیا (26٪) د ناڤ ئاخشەنگەرین گۆڤەرا بەهەدینیدا هاتییه، ل ڤیری ئاخشەنگەرین گۆڤەرا بەهەدینی هەندەك دەبرینین مېهفانکرنی د ناڤهرا خزم و هەڤالاندا بکاردهین. وه کو: پیدڤیوو ژ میژە مە سەرەدانا ئەوی کرنا، ئەو

بەرسفا (بەلی) هاتییه بکارهینان، کو دگەهیتە (92٪)، ئانکو ب تنی (8٪) ژ تاکەکەسین بەشداربوویان مە ب (نەخیر) دەنگدایه، کو ب رېژە کا کیم دهیتە هژمارتن. هەمان رېژەیا (بەلی) بۆ مېهفانکونا نەریتی ژى هاتییه بکارهینان، کو رېژە کا هەرە زۆره، ل دەڤ ئاخشەنگەرین گۆڤەرا بەهەدینی، کو گەلەك جارن ئەو ژبو موکۆمکرنا پەيوەندیان ئاخشەنگەر د هەندەك دەمین تاییەتدا گوهداری مېهفانکەت. بۆ نمونە ل دەمی ژەمین خوارنی، دوو هەڤالین جیران ل بەر دەرگەهی مالی هەڤدوو مېهفان بکەن یان ژى ل دەمی زڤرنا مال ل رۆژین ئەینیان هەڤدوو مېهفان دکەنە ژەمی خوارنا نیڤرویان. ل ڤیری گوهدار دزانیت مەرەما ئاخشەنگەری ب جەهینانا نەریتی جفاکیی کوردییه، ژ بەرڤی یەکی ل سەر ئاخشەنگەری پیدڤی دبیت، کو وهك نەریتەك ئەوی مېهفانکرنی رەتەبکەت. ئانکو ل ڤیری مەبەست پی ئەوه، کو ئاخشەنگەر (مېهفانکەر) دزانیت، کو گوهدار (مېهفان) دی ب ئەرکی رەتکرنی رابیت و ب ئەوی مېهفانکرنی رازینابیت، بەلی دڤیت وهك ئەرکەکی جفاکی مېهفانکون ب کیمی ژ لایی کەسەکی ژ ئەوان بهیتە ئەنجامدان. ئەڤ جوړی مېهفانکرنی ژى ب تنی ژ لایی (8٪) ژ بەشداربوویان ب (نەری) بەرسف ل سەر هاتییه دان، کەواتە رېژەیا (بەلی) گەلەك زۆر هاتییه بکارهینان، ژ بەر ئەڤی یەکی ئەم دشیین بیژین د

چهند روژبوو د نهخوشخانيقه)، (دقيت جاروباران بچينه مالا نهوان).

(ميھفانکړنا ب ترانه کړنقه) ب رېژه په کا باش جهی خو د ناؤ جوړين ميھفانکړنېدا کړييه، کو دگه هيته (۶۰٪) ب بهرسقا (بهلی) و (۴۰٪) ب بهرسقا (نهخير). نهؤ جوړی ميھفانکړنی باراپتر د ناڅه را هه قالين نيزيکدا يا بهربلاښه، چونکی نهو دهربرينين ميھفانکړنی نهوين دهينه بکارهينان، گهلهک جاران نه گهر کهسی بهرامبهري بياني بيت، دبيت ببيت جهی شکاندنا نهوی، چونکی نهؤ جوړه ب ئیک جاری دهربرينين جوان و ب رهوشت د ناڅا ناهينه بکارهينان و هدر تشتهک ب ترانه څه دهينه وهرگرتن، هدر ژبه ر نهؤی يه کی دهمی کهسهک ل وهلاته کی بياني بژيت، دقيت شاره زایي د کهلتوور و رهوشنه بيرييا نهوی زمانيدا هه بيت، چونکی زمان ب تنی هاريکارييا نهوی ناکهت، کو بشيت خو ژ ئاريشين ژ دهرڅه ی زمانى و ئاريشين پراگماتيکی رزگار بکهت.

جوړه کی دی یی ميھفانکړنی د ناڅه را ئاخفتنکهرين گوفه را بهدينان دهينه بکارهينان، کو دبيژنی (ميھفانکړن ژبه ر مدهمه کی)، رېژه يا بکارهينانا نهوی ژي دگه هيته (۳۲٪) ب بهرسقا (بهلی)، ل فيري بهشداربوويان کو ب رېژه يا (۶۸٪) ب (نهخير) بهرسقداينه، نهوژي ژبه ر هندييه، کو کاره کی جوان و گونجای نينه، ژبه ر مدهمه کا کهسوکی کهسهک بهينه

ميھفانکړن، چونکی نهؤ نهوی چهندي دگه هينيت، کو (نهز دی ته ميھفانکهم و تو پيش نهوی ميھفانکړنيقه دی کاره کی يان مدهمه کا دی بو من ب جههينی)، ژ بهر نهؤی يه کی دی بينين نيزيکی سيچارپکان ژ بهشداربوويان خو ژ نهؤی کارى کريت دویر ئيخستيه.

هه ر ل سهر نهؤی مژاي (ميھفانکړنا گره وکړنی) ژي ئیک ژ جوړين ميھفانکړنی دهينه هژمارتن، کو ژلاي ئاخفتنکهرين گوفه را بهدينينه دهينه بکارهينان، بهلی ب رېژه په کا کيم کو ژلاي بهشداربوويين مدهمه ب رېژه يا (۲۸٪) ب بهرسقا (بهلی) هاتيه. مدهمه ژ نهؤی جوړي نهوه، کو تاکه کهسين گوفه را بهدينی گره وکړنی ل سهر ياريان و هندهک دياردا و نه نجاماندهکن و نهو کهسی د گره وکړنېدا سهر بکه قيت ژ لايی کهسی بهرامبه رڅه دهينه ميھفانکړن. ل فيري راسته رېژه يا بهرسقدان ب (بهلی) زور ب کيمی دهينه ديتن، بهلی نهؤی نهوی چهندي ناگه هينيت، کو ب ئیک ژ جوړين ميھفانکړنی نهينه هژمارتن و د بهرامبه ردا ب رېژه يا (۷۲٪) ب بهرسقا (نهخير) هاتيه، کو رېژه په کا زوره.

د دويځدا جوړی هدره ب کيم بکارهياتی یی ميھفانکړنی ژلاي بهشداربوويين مه يين گوفه را بهدينينه (ميھفانکړنا ۵۰-۵۰)، کو رېژه يا بکارهينانا نهوی ب بهرسقا (بهلی) گه هشتيه (۲۶٪) و (۷۴٪) بوويه (نهخير)، نه گهری کيم

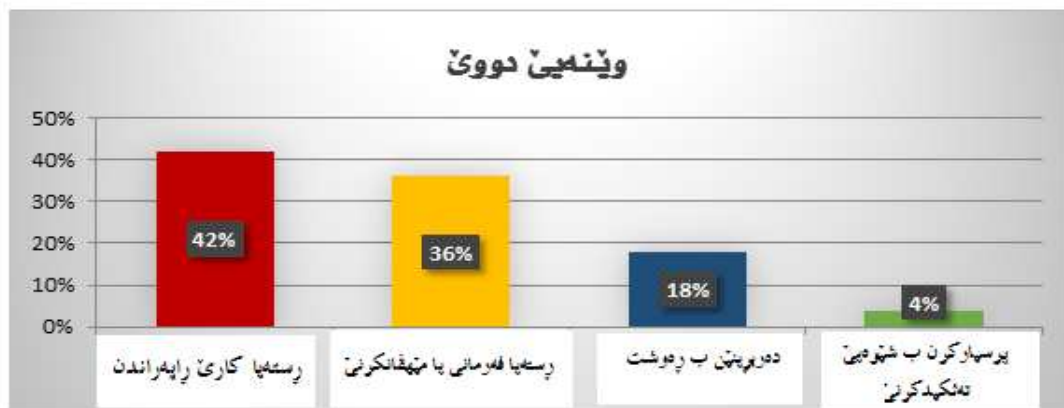
تایه تی نهوان کهسان یین تیکه لی کهلتور و ههقالین بیانی بووین.

ب- ستراتیجیه تین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا:

بکارهینانا ستراتیجیه تین میهفانکرنی ژ لایئ ئاخفتنکه رین گوفه را بهه دینیفه، هه ر وه کو ل خواری دیاردیت، ب ریکا داتایان ب تیروته سه لی هاتینه شرؤفه کرن، کو ژ شهش بارودؤخان پیکهاتییه، کو ژ بارودؤخه کی بو بارودؤخه کی دی ریزه یا بکارهینان و جوړین ستراتیجیه تین بکارهاتی د جیاوازن. ب نه فی رهنگی ل خواری دیارگری:

بارودؤخی ئیکی: هیژا ئاخفتنکه ری ژ یا گوهداری پژه و ناسیاری د نافه را نهواندا یا کیمه.

بکارهینانا نه فی جوړی ب بهرسفا (به لی) بو هندئ دزفريت، کو نه فی میهفانکرنه ژ کهلتورین بیانی هاتییه د ناؤ کهلتورئ مه دا، چونکی تاکه که سین کورد ب تشته کی شهرم ددان، کو هه قالی نه وی یان ب تایهت که سه کی نیاسئ نه وی/وی بچنه خوارنگه هه کی و ل ویری بهایی خواری ب نیقی بهیته دان، ل فیری هه ر که سه ک ژ ئالیی خوؤه پیکولی دکهت، کو بهایی نه وی خواری ژ لایئ نه وی/وی قه بهیته دان، به لی سه ره رایئ نه فی هه میئ نه فی میهفانکرنه ب جوړه ک ژ جوړین میهفانکرنی د ناؤ تاکه که سین گوفه را بهه دینیدا دهیته هژمارتن، کو باراپتریا جاران د نافه را هه قال و دوستین نیریکدا رویددهت و ب

بهه دینی، ل فیری ئاخفتنکه ران هنده ک دهر برینین میهفانکرنی. وه کو: (سوبه هی پشتی دهواما فره می هوین هه می میهفانن ل خوارنگه هی ژ بهر نه وی کاری پیروزی هه وه کری.)، (نه ز حه ز

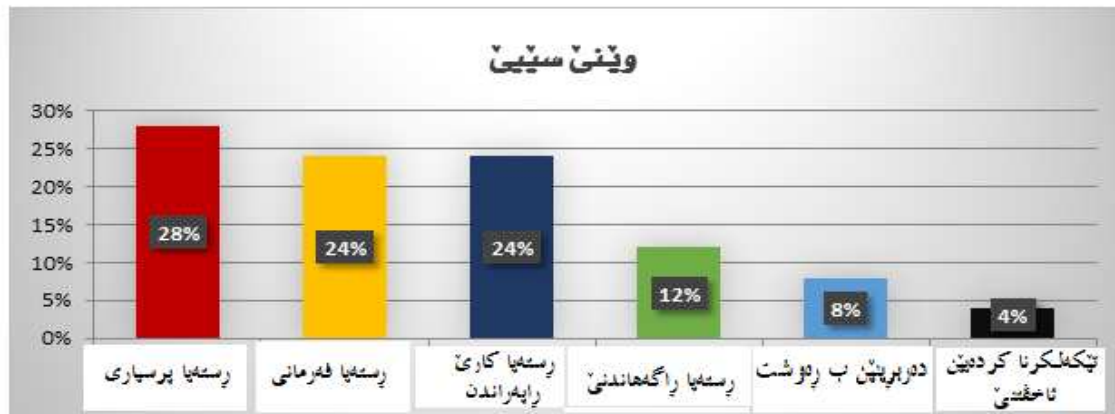
د بارودؤخی ل سه ریدا، ب ئاویه کی هه ره بهرچاؤ ستراتیجیه تا (رسته یا کاری راپه راندن) یا میهفانکرنی هاتییه بکارهینان، کو ریزه یا نه وی ژی دگه هیته (42%) ژ پشکدارین گوفه را

بکاربهینیت. هەر وه کو دوینهیدا دیاردبیت، کو ب ریژهیا (۱۸٪) ژ بهشداربوویان رابووینه بکارهینانا ستراتیجیه تا (دهربرینین ب رهوشت) یین میهفانکرنی. وه کو دربهرینین: (دی گهلهك پینخوش حالیم نه گهر هوین بو خوارنا شیقی سوبه هی ل خوارنگه هی ئاماده بین.)، (نه گهر هوین ل ئاههنگا مه ئاماده بین دی پی سهربلند بین... هتد). و ل دوماهیی ب ریژهیه کا زورا کیم ستراتیجیه تا (پرسیارکون ب شیوهی تهئکیدکرنی) دهیت، کو ریژهیا نهوی ب تنی دگههیته (۴٪).

بارودۆخی دووی: هیژا ئاخفتنکهری ژ یا گوهداری پتره و ناسیاری د ناڤهرا ئهواندا ههیه. د بارودۆخه کی ب نهفی رهنگیدا کو ناسیاریه کا باش د ناڤهرا ئاخفتنکهری و گوهداریدا ههیه، سههرای ههبوونا پله بهرزیا جفاکی یا ئاخفتنکهری، دبیت تا رادهیه کی میهفانکهر یی ئازادبیت ژبو دربهرینا ههر جوهره دربهرینه کا نهوی دڤیت. ب واتایه کا دی بکارهینانا ستراتیجیه تی میهفانکرنی د نهفی بارودۆخیدا ل دویف ئارهزوو و میزاجی ئاخفتنکهری دمینیت، ههر ستراتیجیه ته کا بهیته بکارهینان دی یا دروست بیت، چونکی ل دویف دهم و جورین میهفانکرنی دی ستراتیجیه ت ژی هیته گوهورین. ئانکو دبیت ئاخفتنکهرهك جاره کی ستراتیجیه تا پرسیری بو گوهداری ناسیار بکاربهینیت، جاره کا دی هه مان ئاخفتنکهر

دکهم هوین هه می ئاماده بین بو خوارنا شیقا نهؤ شهفه.)، (تو سوبه هی نیفرۆیی هاتییه میهفانکرن ل خوارنگه هی.)، (سوبه هی بو خوارنا شیقی دی هه وه هه مییان میهفانکهم... هتد) بکارهینایه. ستراتیجیه تا (رسته یا فرمانی) ژی ب پلا دووی دهیت، نهوژی ب ریژهیه کا باش، کو دگههیته (۳۶٪) نهفهژی بو نهوی چهندی دزڤریت، چونکی میهفانکهر خودان پلهیه کا جفاکی یا بهیژه یان ژی بیژین پله یا نهوی/وی ژ پله یا میهفانی بلندتره، ژ بهرفی یه کی دی بینین ستراتیجیه تا فرمانکرنی ژ ستراتیجیه تی زور بکارهاتییه ژبو بارودۆخه کی ب نهفی رهنگی. هندهك ژ دربهرینین بکارهاتی ژی. وه کو: (جماعت سوبه هی ژبیرنه کهن، هوین میهفانن ل دهؤ من.)، (ریژدارن نهؤ شهفه پیدڤیه هوین هه می ل ئاههنگی ئاماده بین.)، (دڤیت هوین هه می ل خوارنگه هی ئاماده بین بو سوبه هی فراڤینی.) سههرایی کو هیژا ئاخفتنکهری زیده تره ژ یا گوهداری، بهلی ئاخفتنکهرین گوڤهرا بههدینی د ده می میهفانکونا که سین پله یا جفاکی یا نرمتر دا ژ دربهرینین جوان و ب رهوشت یا بیههر نینه، بهلی دبیت نهفهژی ژبه ر نهوی چهندی بیت، کو ناسیاری د ناڤهرا ئاخفتنکهری و گوهداریدا یا کیمه، ژ بهر نهفی یه کی دڤیت سههره ده ریا ئاخفتنکهری یا جیاواز بیت ژ سههره ده ریا نهوی ل گهل که سه کی نیاس و دڤیت تارادهیه کی په یقین جوان و ژینگرتی د ده می میهفانکرنیدا

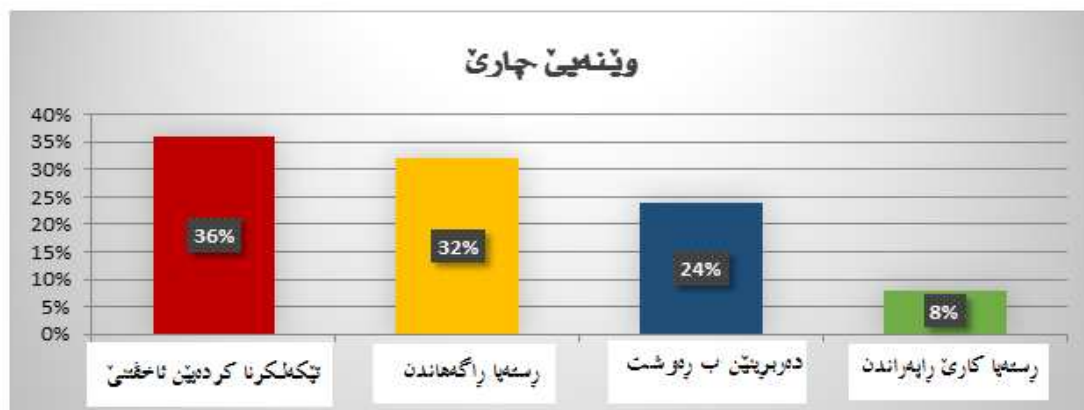
بو هەمان گۆهەداری رستهیا فەرمانی یان دیتن، کۆ چەندین جوړین ستراتیجیەتین راگەهاندن یان هەر ستراتیجیەتە کا دی جوړاوجۆر بکارهاتینه و رێژەیا بکارهینانا ئەوان بکاربەنیت. هەر وهکۆ د وینهیی سیییدا دهیته ژى تا رادهیهکی نێزیکى هەقدووێه.

(رستهیا پرساری) یا مێهفانکرنی وهکۆ ستراتیجیەتا پله ئێک جهی خو د ناڤ ستراتیجیەتین مێهفانکرنی یین بکارهاتیدا ژبو ئەفی بارودۆخی کریه، کۆ ب رێژەیه کا مامناوهند، کۆ دگههیتە (۲۸٪). ل ڤیری ناخفتنکەرین گۆڤهرا بههیدنی ب ریکا شیوهیین جوړاو جوړ یین رستهیا پرساری ئەڤ ستراتیجیەتە بکارهینایه. وهکۆ (کۆرخال سوبههی دهمی نیڤرۆ تو دی چ کهی؟)، (کۆرخال ئەڤ شهڤه تو دی هییه دهڤ مه مانه؟)، (دی شی سعهت دوو پشتی نیڤرۆ ل خوارنگههی ئامادهیی؟). (رستهیا فەرمانی) ژى ب شیوهیهکی بهرچاڤ جهی خو د ناڤ ستراتیجیەتین بکارهاتی یین ئەفی بارودۆخیدا کریه، کۆ رێژەیا ئەوی دگههیتە (۲۴٪) ئەڤهژی ژبهه ئەوی یهکیه، کۆ هیژا ناخفتنکەری ژ یا گۆهەداری زیدهتره، لهوړا ناخفتنکەر ههولدهت هندهک جارن ب شیوهیی فەرمان ناسیاری خو مێهفانکەت. وهکۆ(خو بهررزهنهکه، ئەڤ شهڤه کۆرخال تو مێهفانی منی). ب هەمان رێژەیا بهشداربوویان، ستراتیجییا (رستهیا کاری راپه‌راندن) دهیت، کۆ دگههیتە (۲۴٪). ستراتیجیەتین کیم بکارهاتی ژى هەر وهکۆ د وینهیدا دیاردییت، بریتینه ژ: (رستهیا راگەهاندن) ب رێژەیا (۱۲٪) و (دەربەرینی ب رەوش) ب رێژەیا (۸٪) و (تیکەلکڕنا ستراتیجیەتان) ب رێژەیا (۴٪)، ئەگەری کیم بکارهینانا ئەڤان ستراتیجیەتان دییت ژبو ئەوی ئێکی بزڤریت. هەر وهکۆ مه ئاماژه پیدای بارودۆخین ب ئەفی رەنگی ل دویڤ ئاره‌زوویا ناخفتنکەری دمنیت و ئەوی چ ستراتیجیەتەک پیخۆشه دی ئەوی بکارهینیت. دییت ئەڤ هەر سی

ستراتیجیه تین کیم بکارهاتی د باش بن و (۱۰۰٪) د شیاندا بن د ئەفی بارودوخیدا بهینه بکارهینان، بهی ل دویف ئارهزوویا ئاخفتکه ران و فیانا ئەوان بو ستراتیجیه تین هه مه جوړ ریژا بکارهینانا ئەوان دگوهورینیدا یه.

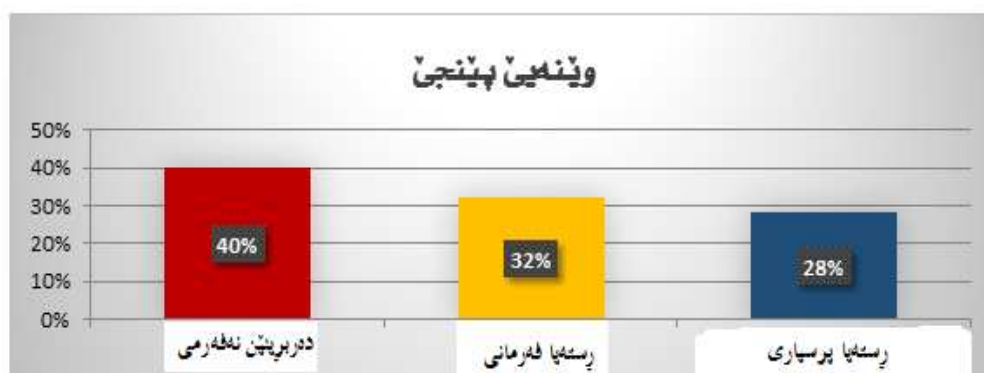
بارودوخی سیی: هیژا ئاخفتکه ری و گوهداری وهك ههفه و ناساری د ناههرا ئەواندا نینه.

پیشکیشکەم هیفیدکەم ل هولا ۶ ئاماده بن. () چهوانی بهریژ، دی شی ل هولا پیشمه رگه، سهعت ۱۰ بو گوهداریا سمینارا من ئاماده بی. د دویفدا ب ریژهیه کا هه ره باش ستراتیجیه تا (رستهیا راگهاندن) دهیته بکارهینان، ئەوژی بو هندی دزفریت د ئەفی بارودوخیدا کو پیشکیشکرنا سمینارییه و بو که سین نه ناسیاره، له ورا به شدار بووین گوڤهرا به هیدنی هه ولداینه، کو دهم و جه بابەتین سمیناری بو خه لکی بده نه راگهاندن، داکو ئەگەر ئەوان دهم هه بیت، تیدا به شدار بن، له ورا دی بینن، کو ریژهیا ئەوی دگه هیته (۳۲٪). ژ ئەوان نموونین بکارهاتی ژی: (به ریژان سهعت ۱۰ سپیدی دی سمینارا

د وینەیی سهردا دیاردبیت، (تیکه لکرا کرده یین ئاخفتی) ب ریژهیه کا باش ب پلا ئیکی دهیت. ب ریژهیا (۳۶٪)، ئەف تیکه لکرا کرده یین ئاخفتی دیت بو بارودوخی بزفریت، کو میهفانکرنا که سین بیانیه ژبو سمیناری. دیت ئەف بارودوخیه یی جیاواز بیت ژ بارودوخیه کی دی یی وه کو میهفانکرنا خوارنه کی یان ئاههنگه کی، کو ستراتیجیه تین جیاواز تر بهینه بکارهینان، بهی ل د ئەفی بارودوخیدا پیشکیشکاری سمیناری هه ولدهت ب ریکا تیکه لکرا کرده یین ئاخفتی. وه کو سلاڤکر، داخواز کرن، سوپاسی کون و لیبۆرینخواز تینی... هتد، گوهداری میهفانکهت. وه کو: (سلاڤ ریژداران، ئەفرۆکه سمیناره کی دی

خۆ پێشکێشکەم، هیفیە ل هۆلا ۶ ئامادەبەن)، (سەعدەت ۱۱ دى سەمینارەك هیتە پێشکێشکەرن ژلایى منقە ل کۆلیژى ئامادەبەن). هەر وەسا ستراتیجیەتین دى یین بکارهاتی ژى دى باهر نەبوون ژ راگەهاندن. بۆ نمونە ژمارەکا زۆرا بەرسقین ب دەستفەاتی یین تیکەلکەرن کردەیین ناخفتنى ب شیوەی راگەهاندن هاتبوونە گوتن. د دویقدا (دەربەرین ب رەوشت) یین مێهفانکەرنی دەین، ب رێژەیا (۲۴٪)، کو ئەقەزى ئەوی چەندى بۆ مە دیاردکەت، کو د بارودۆخین د ناقبەرا کەسین نە ناسیارد، پیدقیە هەول ژبو هەندەك دەربەرین جوان و ب رەوشت بەی، ب تایبەتی ئەگەر بارودۆخ گریڤای مێهفانکەرن سەمینارەکی بیت، چونکی بارودۆخی ئەوی جیاوازترە، ئەگەر مێهفانکەرن گریڤای خوارنەکی بیت. ئەقجا دقیریدا ژبو زیدەکەرن رێژەیا ئامادەبوویان دەربەرین ب رەوشت و جوان و سەرنچراکیش د دەربەرین مێهفانکەرنیدا هاتینە بکارهینان. وەکو: (رێزداران دى گەلەك پێخۆشەحالبەم، ئەگەر هۆین ب رێژە ل سەمینارا من پشکداربن)، (برایى هێژا ئەقروکە دەژمیر ۱۰ سپیدى سەمینارا منە دى ژ کەرەما خۆ شى ل هۆلا ۶ ئامادەبەن). د دویقدا ستراتیجیەتا کیم بکارهاتی یا ئەقی بارودۆخی ژ لایى ناخفتنەکەرین گوفەرا بەهەدینقە (رستەیا کارى راپەراندن)ە، کو رێژا ئەوی دگەهیتە (۸٪)، دەربەرین بکارهاتی ژى وەکو: (هۆین د مێهفانکەرنە بو سەمینارا من). بارودۆخی چاری: هێژا ناخفتنەکەری و گوهداری وەك هەقە و ناسیاری د ناقبەرا ئەواندا هەیه. ییگومان د بارودۆخین ب ئەقی رەنگیدا، کو ناخفتنەکەر و گوهدار د ئیک ئاستدا بن و هەر دوو هەقالبین نێزیک بن، دى دەربەرین ئەوی یین مێهفانکەرنی د جودا و د جیاوازین ژ بارودۆخەکی دى، کو ناسیاری د ناقبەرا ئەواندا یا کیم بیت.

د ئەقی بارودۆخیدا، چونکی هەقالبین نێزیکی ئیکن، ژبەر ئەوی یەکی ستراتیجیەتا هەرە بکارهاتی دى دەربەرین نەقەرمی بن، چونکی هەندى ئەق پەوهندییا ئەوان و هەقالبینیا ئەوان یا

جهی ئاماژه پیکرنییه د ئەفی بارودوخیدا گەلەك ژ ئەوان رسته یین بکارهاتی پیکهاتینه ژ هەر سی ستراتیجه تان ئانکو هەرسی ستراتیجه ت د ئیک رسته یا میهفانکرنی هاتینه بکارهینان. ب واتایه کا دی هندەك رسته هەم پرسپاری بوون و د هەمان دەمدا شیوه یی فەرمانی ژ ب خوڤه دگرتن و ژلایه کی د یقه تاراده یه کی ژور په یقین ئەوی د نه فەرمی و ساده بوون. بۆ نمونه: سەیدا دی سوبه یی چ که ی؟ پاشی وەرە دهو مه بو فراقینی. ئەگەر ئەم تەماشە ی ئەفی رسته یا بکارهاتی بکه ی، کو ئەفان هەر سی ستراتیجه تان ب خوڤه دگرت. ژ بەره ندی مه ژ ی پیکولکریه ل دویف نیزیکیا ستراتیجه تی ئەفان رسته یان پارقه بکه ی.

بارودوخی پینجی: هیژا ناخفتنکەری کیمره ژ یا گوهداری و ناسپاری د نافهرا ئەواندا نینه.

ئەو بارودوخی ب ئەفی رەنگی د پرن ژ دەرپرین ب رەوشت و دەرپرین فەرمی، چونکی ناستی گوهداری بلنرە، لەورا ناخفتنکەر هەلددەت ناخفتن جوان و ژیهاتی و بژارە بکاربهینیت ل گەل شیوه فەرمیاتیە کی، کو ل گەل ناستی میهفانی بگونجیت. هەر وه کو د وینه یی شه شیدا دیاردیت، کو سی جورین ستراتیجه تان هاتینه بکارهینان هەمی ژ ی گریدای دەرپرین جوان و فەرمنه.

نیزیکی هەو بیت، دی دەرپرین نه فەرمی ژورتر بن. هەر وه کو د وینهیدا دیاردیت، کو ریزه یا بکارهینانا ئەفی ستراتیجه تی (۴۰٪)، کو ئەفهژی ژ ئەنجامی هەلبژارتنا ژماره کا ژورا ناخفتنکەری گۆهرا بەهینییه. ژ ئەوان دەرپرینان ژ: (سوبه یی وەرە دهو مه دی خوارنه کی دینه ته سەیدا، ئەگەر چ شولا بو خو نه دەرئیخی)، (خو ئەفرۆکه بو شیفی دیاربکه، ئەگەر یی به تال بی، دی چینه خوارنگه ی). (رسته یا فەرمانی) ب پلا دووی دهیت، ب ریزه یا (۳۲٪) ژ لای پشکدارین گۆهرا بەهینییه، ناخفتنکەری مه ژ بەر ئەوی نیزیکیا د نافهرا ئەوان و هەفالین ئەواندا هەین. هەم بو خوشی و هەم ب شیوه یه کی ترانه کریقه، فەرمانه کی ل هەفالین خو دکەن، ژبو بەره فبوون د میهفانکرنیدا. نمونین بکارهاتی ژ. وه کو: (سیشه مبا بهیت لازمه هەر بهییه سەفری ها)، (سوبه یی مەعزوماته نه بیژی ئەز ناھیم). و ب پلا سیی و دوماهییه (رسته یا پرسپاری) یا میهفانکرنی دهیت، ب ریزه یا (۲۸٪)، کو ئەفهژی دشیین بیژین ژماره کا باش ژ پشکداربووین مه ب ریکا پرسپارکرنی که سی بەرامبه ر میهفانکریه. ژ ئەوان دەرپرینان ژ: (تو ناھیی بچین تشته کی بخوین؟)، (دی سوبه یی هییه دهو مه بو شیفی؟).

ناڤڕیدا. بەشداربووین مە هەندە کەردەین ناخفتنی تیکەلکربوون ل گەل بکارهینانا هەندە پەیف و دەستەواژەین فەرمی و ب ڕەوشت و ڕستەیه کە جوان و پڕ و اتا ژێ دروستکربوون. ئەوژی ئەقەیه: (ڕێژ و ڤیان بۆ تە هێژا، مەن ژ دل دڤا تۆ بۆ خوارنا فراڤینی ل خوارنگەهێ نامادەبیی ، دا سوپاسدارم ب نامادەبوونا تە). ستراتیجەتا دوماهیی ژێ د ئەڤی بارودۆخیدا یا پیکهاتیوو ژ (دەربرین فەرمی) یین مێهفانکرنی. یا خویایە ئەگەر پلەیا کەسی بەرامبەر ژ یا مەوڤی بەرزتر بیت، دی جۆره فەرمیایەتیهک د ناخفتنا مەدا دیاربیت، هەر وه کو دۆینهیی شەشیدا دیاربیت، کو ب ڕێژهیا (24%) بەشداربووین گوڤهرا بەهینی ژبو مێهفانکڕنا ئەڤی کەسی ئاست بلند، پەنا ژبو دەربرین فەرمی برییه.

بارودۆخی شەشی: هێژا ناخفتنکەری کیمزە ژ یا گوهداری و ناسیاری د ناڤهرا ئەواندا هەیه.

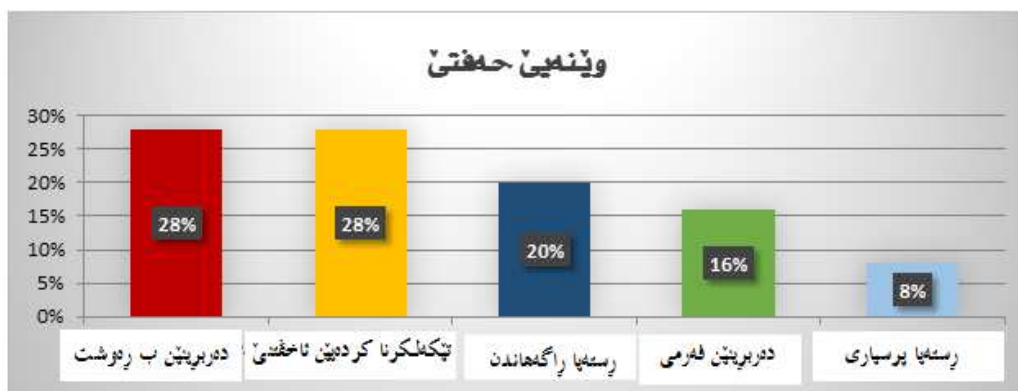
ستراتیجیهتا زۆر بکارهاتییا ئەڤی بارودۆخی، کو ب ڕێژهیا (40%)، ئەوژی ستراتیجیهتا (دەربرین ب ڕەوشت) یین مێهفانکرنی، ل ڤیری ناخفتنکەرین گوڤهرا بەهینی هەولددەن، هەندە دەربرینان بدەنە خویاکرن، کو ڕەوشتبەرزیهک تیدا بیت و ل دویڤ ئاستی گوهداری بگوجیت، کو پلەیا ئەوی یا جفاکی یا بەرزە، ئانکو بەشداربووین مە پیکولی دکەن، هەندە دەربرین نەهینه بکارهینان کو دجوان نەبن و ببنە جەیی شەرمزاریا ئەوی/وی و یا کەسی بەرامبەر. نمونە بۆ دەربرین بکارهاتی: (دکتۆر ئەز ژدل و جان حەز دکەم کو تۆ ژ کەرەما خو نامادە بی بۆ خوارنا سوبەهیی فراڤینی)، (دی گەلەک کەیفخۆشیم هێژا ئەگەر تۆ ئەڤ شەڤە ل خوارنگەهێ ل سەر مێهفانکڕنا مە رازیبی). د دویڤدا ستراتیجیهتا (تیکەلکڕنا کردەین ناخفتنی) دهیت، کو ڕێژهیا بکارهینانا ئەوی ژلایی پشکدارین مەڤە دگەهیتە (36%) کو ڕێژه کە هەرە زۆره، بەلێ جەیی ئاماژەپیکرنییه، ئەڤ جۆره کەردەین تیکەل، دیی بەهر نەبووینە ژ هەر دوو ستراتیجیهتین دی یین بکارهاتی د بارودۆخی

(تۆ وەك قوتابی، مامۆستا یین خۆ میهفانكە

سمینارەکی ل زانکۆیی.)

هەردەما هیژ و پلەیین ئاخفتنکەری ژ گوهداری
کیتر بن، دی دەربریین ب رەوشت و فەرمی
زیدەتر بن ل دەمی میهفانکەری کەسی بەرامبەر.

ب تایبەت ژێ ئەگەر بارودۆخ د نافەرا چینی
رەوشەنیردا بیت، کو ژ قوتابی بو مامۆستایە، ل
قیری فەرمیاتی و رەوشتەری پتر رۆلی خۆ
دیین.

(دەربریین ب رەوشت) یین میهفانکەری د
ئەفی بارودۆخیدا، ل گەل (تیکەلکەری کردەیین
ئاخفتی) ب پلا ئیکێ هاتینە، ب رێژەیا (۲۸٪).
ئەفان قوتابیین گوڤەرا بەهیدنی هەمی پیکولکەری
ل گەل مامۆستایین خۆ ئاخفتن جوان و ژیهاتی
بکاربهین. هەر وەکو زۆربەیا ئەوان رستەیین ژبو
تیکەلکەری کردەیین ئاخفتی ژێ هاتبوون
بکارهینان پری پەیف و دەستەواژەیین ب
رەوشت بوون، بەلی چونکی چەندین جۆرین
کردەیان هاتبوونە تیکەلکەری، مە ل ژیر
تیکەلکەری کردەیین ئاخفتی هژمارتن. ژ ئەوان
دەربریین ب رەوشت یین میهفانکەری: (دکتۆر و
مامۆستایین هیژا سمینارا من ل دەمژمیر ۱۰
سپیدیە، ئەز حەز دکەم ئامادەبن، دا گەلەك

کەیفخووشیم ب هاتنا هەو. (رێژداران ئەگەر
هۆین د سمینارا مندا بەشدارین، دا خوشحالم).
هەروەسا تیکەلکەری کردەیین ئاخفتی ژێ وەکو
مە گوتی یا پربوو ژ دەربریین رەوشتەری. بو
نموونە: (ئەف دەمی هەوە خوش رێژداران، ئەگەر
بو هەوە ئەزیدە نەبیت، من دقیت هۆین د
سمینارا مندا بەشدارین، دا سوپاسداری هەوەم).
د دویقدا (رستەیا راگەهاندن) دەیت، ب رێژەیا
(۲۰٪)، بکارهینانا ئەفی ستراتیجیەتی ژێ ژبو
ئەوی یەکی دزقیت، کو سمینار دی هیتە گێران
ل دەم و جەهەکی، لەورا بو کەسی بەرامبەر پیدفی
ب راگەهاندنی هەیه. ژ ئەوان دەربریین
بکارهاتی ژێ: (هیژایان من دقیا هەوە
ئاگەهەداریکەم، کو سمینارا من دی ل رۆژا

3-د جوړی (میځانکړنا فرهمانی) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (64٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (36٪).

4-د جوړی (میځانکړنا ب ترانه کرنه) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (60٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (40٪).

5-د جوړی (میځانکړن ژبه ر مهربه کی) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (32٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (68٪).

6-د جوړی (میځانکړنا گره وکړنی) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (28٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (72٪).

7-د جوړی (میځانکړنا ریا 50-50) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (26٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (74٪).

ب-د نهان بارودوخی ل خواریدا، نه د ستراتیجی میځانکړنی هاتینه بکارهینان:

1-د بارودوخی هیژا ناخفتنکهری ژ یا گوهداری پتر بیت و ناسیاری د ناڅهرا نهواندا یا کیم بیت. (4) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب نهفی ریژهی: رسته یا کاری راپه راندن (42٪)، رسته یا فرهمانی (36٪)، دهربرین ب رهوش (18٪)، پرسیارکرن ب ریکا تهکیدکړنی (4٪).

2-د بارودوخی هیژا ناخفتنکهری ژ یا گوهداری پتره و ناسیاری د ناڅهرا نهواندا هه بیت. (6) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب نهفی ریژهی:

سیشه می، ل دهمژمیر 10 سپیدی بیت. د دویځدا (دهربرین فرهمانی) دهین، ب ریژهیا (16٪)، بهلی وهکو بهری نوکه مه ناماژه پیدای، دهربرین فرهمانی د هه می ستراتیجیه تی نافرې بین نهفی بارودوخیدا بکارهاتوون، بهلی ل دویځ نیزیکی و لیکچوون پتر بو هه ر ستراتیجیه ته کی، مه ل ژیر نهوی ستراتیجی باس لیکریه، ژ بهر نهوی یه کی ریژا نهوی ل قیری کیم دیاربوویه و ل دوماهی ژی (رسته یا پرسیار) یا میځانکړنی دهیت، ب ریژهیا (8٪)، کو ژ لای قوتابین مهین پشکدارین گوځهرا به هدینه هاتیه بکارهینان، نانکو ب ریکا پرسیارکړنی ماموستاین خو میځانکړینه سمنارا خو.

نهجام

پشتی څه کولینا مه ب دوماهی هاتی نه گه هشتینه نهان نهجامین ل خواریدا کر:

أ-ریژهیا بکارهینان جوړین میځانکړنی ل ده د ناخفتنکهرین گوځهرا به هدینه، ب به رسقا (بهلی) و (نهخیر) ب نهفی رهنگی ل خواریه:

1-د جوړین (خو میځانکړن) و (میځانکړنا نه ریتی) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (92٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (8٪).

2-د جوړین (میځانکوون د بونه و بیره ویاندا) و (میځانکړنا نه راس) دا، ریژهیا (بهلی) دبته (88٪) و ریژهیا (نهخیر) دبته (12٪).

راگه‌هاندن (۲۰٪)، دهربرنین فهرمی (۱۶٪)،
رسته یا پرسپاری (۸٪).

ليستا ژېده ران:

أ- ژیدەر ب زمانی کوردی:

شیرزاد سه‌بری عه‌لی و ئه‌یاد فه‌یزوله عوسمان،
 ۲۰۱۸، ره‌تکرن: کرده و ستراتیجی، فه‌کولینه‌کا
 پراگماتیکیه، گوڤارا زانستین مروفایه‌تی یا
 زانکویا زاخو، به‌ربه‌ندا (۶)، ژ(۳)، ۲۰۱۸.

ب-ژیدہر ب زمانئ ئینکیزی:

- Al-Asadi, M. (2015). A Comparative study of the Insincere Speech Act of Inviting in American English and Iraqi Arabic
- Al-Darraj, V. F. (2013). CULTURAL VALUES UNDERLYING SPEECH ACT OF INVITING: THE CASE OF IRAQI ENGLISH SPEAKERS. International Journal of Scientific & Engineering Research, Volume 4, Issue 8, 1052 ISSN 2229-5518.
- Al-Sulaiman, M. M. (2001). A Semantic study of Arabic directive verb with reference to English, Journal of Translation and Linguistics, No:2.
- Austin, J. (1962). How to Do Things with Words. Oxford: Oxford University Press.
- Chaer and Agustina. (1995). *Sociolinguistik Perkenalan Awal* Jakarta: Rineka Cipta.
- Chen, H. (1996). Cross-cultural comparison of English and Chinese metapragmatics in refusal. Indiana University. (ERIC Document Reproduction Service.
- Cutting, J. (2008). *Pragmatics and Discourse*. New York: Routledge.
- Eslami, Z. R. (2005). "Invitations in Persian and English: Ostensible or Genuine". *Intercultural Pragmatics* (9)2. 453-480.
- Harnish, Robert M. & Kent Bach. (1979). **Linguistic communication and speech acts**. In *Language and Society* Vol. 10 No. 2 Cambridge, Mass. and London. Pp 270-274
- Holmes, J. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. New York: Longman.

رسته‌یا پرسیاری (۲۸٪)، رسته‌یا
 فره‌مانی (۲۴٪)، رسته‌یا کاریّ راپه‌راندن (۲۴٪)،
 رسته‌یا راکه‌هاندن (۱۲٪)، ده‌برپینّ ب
 ره‌وشت (۸٪)، تیّکه‌لکرنا کرده‌یین
 ئاخفتن (۴٪).

۳-د بارودوڅي هيزا ئاخفتكهری و گوهداری
وهك هه ډييت و ناساری د نابقهرا نه واندا نه بیت.

(۴) ستراتیجی هائینہ بکارهینان. ب ئدثی
ریژوی: تیکه لکرنا کردهیین ئاخفتی(۳۶٪)،

رسته‌ها راگه‌هاندن (۳۲٪)، ده‌برینین ب
ره‌وشت (۲۴٪)، رسته‌ها کاریّ راه‌راندن (۸٪).

۴-د بارودوڅي هيزا ناخفتنكهری و گوهداری
وهك ههډ بیت و ناسیاری د نابقهرا نهواندا
هه بیت. (۳) سزاتیجی هاتینه بکارهینان. ب نهڅی
پړهویی: دهربرپنن نه فهرمی (۴۰٪)، رسته یا
فهرمانی (۳۲٪)، رسته یا پرسیاری (۲۸٪).

۵- د بارودوڅخه هېڅا ناخفتنګهري کيټر بیت ژ
يا ګوهداري و ناسپاري د نافيهره نه واندانه بیت.
(۳) ستراتيحي هاتينه بکارهينان. ب نهډفي
رپژوهي: دهربرپينې ب رهوشت (۴۰٪)،
تيکه لکرنا کردهيېن ناخفتني (۳۶٪)، دهربرپينې
فهرمه (۲۴٪).

۶-د بارودوځي هيزا ئاخفتنكهرى كيمبريت ژ
يا گوهدارى و ناسيارى د نابقه را ئه وانداهه بىت.
(۵) ستراتيژى هاتينه بكارهينان. ب نهځي
رپژوهي: دهربرپنين ب رهوشت (۲۸٪)،
تيكه لكرنا كردهيى ئاخفتنى (۲۸٪)، رسته يا

- Salih, H. Mahdi, H. (2013). Strategies Adopted in Making, Accepting and Declining Invitation. *Department of English Ahlulbait University, College of Arts*.
- Searle, J. R. (1979). *Expression and meaning*. Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1975). 'Indirect Speech Acts', in Peter Cole and Jerry L. Morgan (eds), *Syntax and Semantics*, Vol. 3: Speech Acts, Academic Press, pp. 59-82.
- Searle, J. R. (1979). *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts*. Cambridge: Cambridge University.
- Serva, C. (2016). *Definition of a Declarative Sentence*.
<https://study.com/academy/lesson/declarative-sentence-definition-examples.html>
- Suzuki, T. (2009). How do American University students "Invite" others?" *A Corpuse-based Study of Linguistic Strategies for the Speech Act of "Invitations" a Conference of Pragmatics Society of Japan, held at Matsuyama University*.
- Trong, N. (2012). SUMMITED IN PARTIAL FULFILLMENT FOR THE REQUIREMENTS OF THE B.A DEGREE. A COMPARATIVE STUDY ON INVITATIONS IN ENGLISH AND VIETNAMESE IN TERMS OF CROSS - CULTURAL PERSPECTIVE
- Utsumi, A. (2000). Verbal Irony as Implicit Display of Ironic Environment: Distinguishing Ironic Utterances from Nonirony. *Journal of Pragmatics*, 32, 1777-1806.
- Wolfson, N. (1989). *Perspectives: Sociolinguistics and TESOL*. New York: Newbury House Publishers.
- Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Kadhim, B. Al-Hindawi, F. (2017). Pragmatics of Ostensible Invitations in Iraqi Arabic: Function Analysis. *Advances in Language and Literary Studies. Islamic University College, Department of English, Holy Najaf- Iraq. 2University of Babylon, College of Education for Human Sciences, Department of English, Babylon-Iraq. ISSN: 2203-4714. www.all.saiac.org.au*
- Kadhim and Al-Hindawi. (2017). **Pragmatics of Ostensible Invitations in Iraqi Arabic: Function Analysis. Advances in Language and Literary Studies. Islamic University College, Department of English, Holy Najaf- Iraq. University of Babylon, College of Education for Human Sciences, Department of English, Babylon-Iraq. ISSN: 2203-4714. www.all.saiac.org.au.**
- Kerbrat-Orecchioni, C. (1997). "A multilevel approach in the study of talk-in-interaction". *Pragmatics* 7(1):1-20.
- Leech, G. (1983). *Principle of pragmatic*. London: Longman.
- Leech, G. and Thomas, J. (1990). "Language Meaning and Context: Pragmatics". *An Encyclopedia of Language*. London: Routledge.
- Levinson, S. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Pateda, Mansoer. 1990. *Sosiolinguistik*. Bandung: Angkasa.
- Lyons, J. (1977). *Semantics*. Vol. I & II. Cambridge: Cambridge University Press. Reprinted in 1979 Macmillan press Ltd.
- Mey, J. L. (1993). *Pragmatics*. Great Britain by J.T. Press Ltd, Pads tow, Cornwall.
- Richard, J. C., Platt J & Webber, H. (1992). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Oxford: Longman.

الخلاصة

تعد الدعوة فعل من أفعال الكلام لها علاقة وثيقة بالتداولية اللغوية. يهدف هذا البحث والذي تحت عنوان (فعل كلام الدعوة في اللغة الكوردية- بحث تداولي) إلى دراسة فعل الدعوة وأنواعه وإستراتيجياته من أجل توضيح أهمية ودور هذا الفعل في اللهجة المحلية للمتحدثين في منطقة بهدينان حسب المنهج الوصفي التحليلي بالإضافة إلى معرفة نسبة إستعمال أنواع وإستراتيجيات الدعوة عند قاطني تلك

المنطقة. وقد إقتضى طبيعة البحث الإعتماد على الإسلوب الاحصائي لجميع المواقف المختارة. يتألف البحث من مقدمة وفصلين بالإضافة إلى أهم النتائج التي توصل إليها البحث. يرصد الفصل الاول والمعنون ب(الدعوة، وظائف وأنواع) مفهوم الدعوة و وظائفها وأنواعها وإستراتيجياتها. في حين ركز الفصل الثاني والذي تحت عنوان (أنواع وإستراتيجيات الدعوة في اللغة الكوردية) على الأنواع والإستراتيجيات المستعملة للدعوة بين المتحدثين في منطقة بهدينان.

كلمات المفاتيح: الدعوة، النظرية السلوكية، أفعال الكلام، التداولية

THE SPEECH ACT OF INVITATION IN THE KURDISH LANGUAGE - A PRAGMATIC STUDY

SHERZAD SABRI ALI and AYAD FAYZALLAH OTHMAN

Dept. of Kurdish Language, College Of Basic Education, University Of Duhok, Kurdistan Region -Iraq

ABSTRACT

Invitation is an act of speech closely related to linguistic deliberation. This research, which is titled (The Speech act of invitation in the Kurdish language - A Pragmatic study) aims to study the act of invitation and its types and strategies in order to clarify the importance and role of this act in the local dialect of speakers in the area of Bhdinan according to the descriptive analytical method, in addition to know the percentage of use of types and strategies of invitation among residents of that region. The nature of the research required the statistical method for all selected positions. The research consists of an introduction and two chapters in addition to the most important findings of the research. The first chapter, which entitled (invitation, functions and types) monitors the concept of invitation and its functions, types and strategies. While the second chapter, entitled "Types and Strategies of invitation in the Kurdish Language", focused on the types and strategies used for invitation among speakers in the Bhdinan region.

KEYWORDS: Invitation, Behavior Theory, Speech Acts, Pragmatics

پەڕسی

پرسیار و بەرسقی (بەڵێ و نەخێر):

ئەڤ پەرسییە ژبو ئاخفتنکەرین زمانی کوردی یێن گۆڤەرا بەهیدینی ژبو هەندەك جوړین مێهەانکرنییە، لەوێ ئەو پرسیارین ل خوارێ بخوینە و پاشی ب هەلبژارتنا (بەڵێ) یان (نەخێر) بەرسقی ل سەر پرسیارین مە بدە. ئەڤ داتایە ب تنی دی ژبو مەرەما نقیساندنا ئەڤی ڤه کۆلینی هیئە بکارهینان:

—میڤهانکړنا نه‌راست: چ جارن ته گوتیه کسه کی وهره ببه میڤهان ل ده‌څ من و مەرهما ته میڤهانکړنا نه‌بیت؟
بۆ نمونه: تۆ چ دکه‌ی نه‌یی دیاری؟ رۆژه کی وهره تۆ میڤهانی منی ل خوارنگه‌هی؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

— میڤهانکړنا فره‌مانایی: چ جارن ته گوتیه، دڤیت ئەم فلان برادره‌ی یان خزمی میڤهانکبه‌ی یان ئەم چووباین و بباينه میڤهانین نه‌وی؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—میڤهانکړنا گره‌و کړنی: چ جارن ته کسه‌ک میڤهانکریه ل سەر گره‌وی؟ بۆ نمونه ئەگەر تۆ شیای بەرسقا ئەڤی پرسیاری بده‌ی دی کارته‌کا پینج هزاری بۆ ته کړم؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—میڤهانکړنا ب ترانه‌کریڤه: چ جارن ب ترانه‌څه ته کسه‌ک میڤهانکریه؟ بۆ نمونه: خدما نه‌خۆ پسمام ئەڤی جاری چوو به‌س جارا به‌یت ل گوندی بۆ ته دی ئوتیله‌کا پینج ستیر گرین.

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—میڤهانکړنا نه‌ریتی: چ جارن پشتی نڤیژا ئەینیان ته کسه‌ک میڤهانکریه خوارنی ل مال و مەرهما ته نه‌ میڤهانکړنا نه‌وی نه‌بیت، به‌لکو وه‌ک نه‌ریته‌کی بیت و تۆ بیژی دی جبران دا بچینه فراڤینی؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—میڤهانکړن ژ به‌ر مەرهمه‌کی: چ جارن ته کسه‌ک میڤهانکریه خوارنه‌کی یان جهه‌کی و ته مەرهم ژ نه‌وی میڤهانکړنی هه‌بیت؟ ئانکو ژ به‌ر هندی بیت کو بۆ ته شوله‌کی د پاشه‌روژیدا نه‌نجامبده‌ت ؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—خۆ میڤهانکړن: چ جارن تۆ چوویه سەرهدانا خزمه‌کی هه‌ڤاله‌کی ل مالا نه‌وی/ وی بی نه‌و ته میڤهانکبه‌ت؟ بۆ نمونه: کور خاله‌ت هوین ل مالن ئەڤ شه‌ڤه‌ دا هیینه ده‌ڤه‌وه ل مال؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

—میڤهانبوون د بۆنه و بیره‌وریاندا: چ جارن ته سەرهدانا مالا کریه ژ به‌ر به‌هی و نساخیان و سەرهدانا حه‌جیان؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

— میڤهانداریا ۵۰-۵۰: چ جارا ته و کسه‌ی به‌رامبه‌ر ل خوارنگه‌هی یان جهه‌کی بهایی تیچوویان د ناڤه‌را خۆدا ب نیڤی کریه؟

به‌لی ☐ نه‌خیر ☐

پپرکړنا تپستا وتاردانا نڤیسی (DCT)

ئەڤ راپرسىيە ژبو ئاخشتىنكەريڭ زمانى كوردى يىڭ گۆڧەرا بەھدىنى ژبو ھندەك بارودوخان ھاتىيە دروستكرن، كو ب كرىارا مېھقانكرنى رادبن، لەورا ئەڤ بارودوخىڭ ل خوارى بخوينە، پشتى ھەر بارودوخەكى دى پرسىار ژ تە ھىتە كرڭ بو نقيسىنا بەرسقا خو يا مېھقانكرنى ژبو كەسى بەرامبەر، ژبو ئەڤى يەكى ئەوى ھزرى بكە، كو بەرسقيڭ تە ھەر وەكو ئاخشتا راستەقىنە يا تەبن، يا كو د ژيانا رۆژانە دا بكاردھىنى. ئەڤ داتايە ب تى دى ژبو مەراما نقيساندنا ئەڤى ڧەكوليني ھىنە بكارھىنان:

ره گهز: اُ- نیّر ب- می

ل خوارى دى داخواز ژ همدوه هيته كرن ب پيرابوونا ميّهقانكرنا ۶ بارودوخان، هيقييه ب شيوه كى راسته قينه
به رسقين خو د بوشاهياندا بده ديار كن:

– ئەگەر تۆۋەن پىرسەك بى و ناسيارى يا كىمە ل گەل ھىندەك كەسىن كاردكەن ل دەۋتە دى چەوا مېھقانكەى؟
تۆ:

تۆ: - تۆ خودان ئاسته كىٰ بلندترى ژ كورخالىٰ خو، دىٰ چهوا ئهوى ميّهقانكهيه خوارنه كىٰ يان جهه كىٰ؟

– دى سىنارە كى پېشكېشكەى، دى چەوا ھندەك قوتابىيىن بىانى مېھقانكەىھ سىنارە خو؟
تۆ:

– دى ۭ چەوا ھەڧالى ځو ۭي نيزيک ميھڧانکە يە ځوارنە کي؟
تو:

– کہ سہ کیّ خودان پلہ یہ کا جفا کی یا بلند کو تہ ناسیاری ل گہل نہ بیت، دیّ ب چ شیوہ میہ فنانکہ یہ خوار نہ کا بہدرفہ ل خوار نگہی؟

تۆۋەن قۇتاي دىچەۋا مامۇستايىن خۇمىھقانكەيە سىمىنارەكىل زانكۇيى؟
تۆۋەن: